Poštarina plaćena u gotovu

Cena Din 2·—

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG »SOKOLSKO SELO«

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 10 maja 1935

God. VI — Broj 20

Sokolstvo danas i sutra

Naši sokolski redovi povećavaju se, i u poslednje vreme naročito su porasli. Upotpunili su se braćom, koja nisu proizašla iz sokolana od malih nogu. Budimo dobromerni i verujmo, da ih je sve privukla kristalno čista, nepobediva Tirševa ideologija plemenitog sokolskog pokreta.

Ti naglo nabujali redovi kanda su proizveli neko trenutno poremećenje među duhovima, predlažući razne smerove za budućnost, a da se možda mnogi i sami još nisu okupali u Stiksu prave Tirševe ideologije.

Mnogo je onih, pa čak i u sokolskim redovima se po koji nađe, koji govore, da je Sokolstvo danas nakon našega oslobođenja i ujedinjenja izgubilo svoj pravi rezon opstojanja!

Više nego ikada stoga treba da je među nama Sokolima Tiršev duh, upravo da je u nama, da bi nestalo takvih i još kojekakvih drugih zabluda, zabluda i stranputica, koje bi mogle postati kobne.

Tirševa sokolska ideja je vitalna dinamička snaga, koja izvire iz živih narodnih sokova, elemenata prvih medu prvima, ona je jedna od svenarodne pokretne ideje, koja je bitni sastavni deo naroda kano takvog, jer narod, koji nema zajedničkih ideala, koji ga zanose kano celinu, prestaje biti narod, koji sme da veruje u svoju bolju budućnost.

Prema tome sokolska ideja je živa, a jer je živa ona se razvija i raste, a jer je dobra ona pobeđuje. Ne dajmo, braćo, samo da ju krivi proroci iskvare, a znadete iz reči Sv. pisma, po čemu ćete prepoznati krive proroke, kako ne bi trebali možda jedared čistiti sokolske domove od onakvih, koji pretvoriše hramove u kuće trgovačke.

Niko možda koliko Tirš nije prodro u srž istine Darvinovih znanstvenih naziranja na život i u sve što je živo. Njegova ideologija izgradena je dobrim delom i na tim faktorima, koje je Čarls Darvin prvi prepoznao i otkrio čovečanstvu. Čovek, kano nosilac ideje, je biće živo, a svako živo biće treba da ima, a ono i ima svesno ili nesvesno, moć prilagodivanja svekolikoj okolini, koja ga okružuje, i s kojom u relaciji ono živi, pa ono što je najsposobnije pobeđuje u borbi za opstanak. Večni životni tok je prosto izbrisao sve ono, što je bilo u protivnosti s tom praistinskom prirodnom činjenicom.

Tirševu sokolsku ideologiju, njegov pokret i stremljenja, stvorila je potreba, da Slovenstvo ne klone u borbi za opstanak s okolnostima, koje su pretile da polako nadjačaju i slovensku golemu snagu podnašanja iskušenja i zarobljivanja njegove duše i tela.

Dobro konačno uvek pobeđuje i triumfira nad zlim, jer je čovek biće stvoreno na sliku i priliku Božju.

Genij slovenske duše, koja je stvorena da oplemeni čovečanstvo, rodio je Tirša i njegov sokolski ideološki pokret, da se ispuni zadatak, koji je usud namenio Slovenstvu.

Taj je pokret, iako svečovečanski, prvenstveno sveslovenski, i zato ga je naš jugoslovenski narod, kano deo slovenskog roda, primio u sebe kano konkretizaciju onoga mesijanstva, koje je nesvesno iščekivao i koje je moralo doći, da se utre put vaskrsavanju. Ta bitnost Sokolstva je snaga, lepota i dobrota u harmoničkoj ravnoteži antičkog tela i Hristove duše u spremanju pojedinaca na kolektivne velike zadatke sviju ogranaka slovenskog stabla.

Prva faza beše **oslobodenje** od ropstva onih, koji su stenjali pod tudinom i vapili za slobodom.

Crvene košulje, napajane idealima Tirševim, verovale su u 1918, spremale svoj narod za 1918 i radile sve što je bilo u njihovoj moći, da ona dode, i da za nju budemo spremni. I došao je dan oslobodenja zato, jer dobro pobeduje nad zlim.

Prekoračena je prva stepenica uspona. Raskinuti su lanci ropstva, i neprijatelj je ležao pobeden, ali tok života je pokazao, da je pobeden bio samo vanjski neprijatelj. Ostao je unutarnji. Dugo stoletno ropstvo zagadilo nam je duše natruhama ropske prošlosti, koje su se lepile za nas kano zadah iz močvarnih nizina ropstva. Pluća naša, udišući ga kroz stoleća, ne mogahu odmah podneti oštar i sveži vazduh slobode.

Ideja Tirševog Sokolstva živ je organski pokret, koji s nama i u nama živi, a zato jer živi on se prilagoduje. Sokolske crvene košulje našle su se prve na delu u oslobodenoj otadžbini, da nam sa duša operu tragove prošlosti, i da nas okupaju u Sokolstvu, da bi spoznali, da smo isti, da smo jednaci, da smo **jedno**, i da nas čekaju daljnji zadaci uspona k slavi.

Mnogo je proliveno herojske krvi, da se postigne prva faza, **naše narodno oslobođenje.** Usud je tražio, da se prolije i za ono drugo, za naše mentalno **ujedinjenje** također krvna žrtva. Ako i ne po količini, ali po vrednosti, pala je Kraljeva krv... i brata je našao brat.

Crvene košulje klečale su na sprovodu — diljem Jugoslavije, od Splita do Oplenca, a za njima klečao je vaskoliki jugoslovenski narod, klečao je i prvi puta bio **ujedinjen** kao nikada do tada, ujedinjen u svetom jugoslovenskom bolu.

Prvi, najveći i najbolji Soko trebao je da svoj život žrtvuje, da se zbude, što se zbilo. Jugoslovenska ideja je pobedila, jer je narod progledao i spoznao, da je **jedno.** Jugoslovenska misao koja je trebala da bude srušena metcima u Marselju, vaskrsava iz Groba na Oplencu konačno i **za vazda.**

Život teče dalje, Sokolstvo živi, a jer živi ono napreduje i raste; njemu su gradovi postali pretesni, i ono je zahvatilo **sela,** gde je izvor naše nacionalne vitalne snage, čijim se vitalnim sokovima naši gradovi plemene i stalno obnavljaju. Sokolstvo, zahvativši te najsnažnije sokove, buja naglo i raste, a jer raste i živi, treba da se prilagoduje.

Rada se »problem«, Sokolstva u širokim narodnim masama našega sela. Problem? Sokolstvo ne poznaje problema, ono pokreće i kano bujica pronalazi puteve kroz sve zapreke, koje mu se isprečuju na putu, ruši ih redom svojom kristalnom Tirševom ideologijom, koja je obuhvatila sve »probleme«.

Široki slojevi naroda živu danas u bedi i oskudici svakojakoj, pred čime ne smemo da zatvaramo oči. To socijalno zlo prirodna je posledica u svemu svetu onog strašnog razaranja u velikom ratu. Čime da prilazimo danas našem malom čoveku na selu, koji se guši u ekonomskom propadanju, i ne zna, kako da nađe leka tome zlu?

Tirš je propovedao ljubav, shvatajući i kao niko suštinu božanskih reči: ljubi bližnjega, kano samoga sebe! Ne samo ljubi, nego mu i pomaži, koliko možeš.

Crvene košulje treba da unose u naša sela aktuelne reforme, oličene u **socijalnoj** svesti i razumevanju. Otkidajmo od suviška svoga i dajmo bratu u nevolji, bratu i nebratu podjednako. Pomaži, krepi, bodri i teši! Unašajmo u sela buktinju znanja, ekonomskog pridizanja i zadružne svesti, da nam se narod, u to kritično prolazno doba, kako kaže narodna poslovica, ... **u zlu ne poništi.** In hoc signo vinces! I u tom ćemo znaku pobediti.

A pisano je, da jednoć dođoše 7 debelih krava, a za njima 7 mršavih, koje izjedoše onih 7 debelih, što je protumačeno, da je iza rodnih godina i izobilja, došlo zlo i oskudica. Ali iza 7 mršavih godina doći će opet promena na bolje i do izobilja, jer zlo je povremeno, i ono će naneti to manje štete opšte narodnom kvalitetu vitalne snage što narod bude otporniji i njegovi pojedinci puniji **socijalne svesti.** Tu je veliki zadatak današnjice Tirševog Sokolstva, koje je živo, koje raste i koje gradi sintezu Ahileja i Apolona u čoveku, ali koje izvire i iz plemenitih i socijalnih reforama, koje je već naučavao Hrist. U tim kritičnim vremenima živo Tirševo Sokolstvo treba da se prilagođuje, jer je živo, i da iznalazi najbolje aktuelne načine, da ostvaruje Tirševe ideale izgrađujući čoveka do savršenstva harmoničke ravnoteže tela i duše, otpornog i u ovim danima pregaranja i oskudevanja.

Doći će, jer mora da dode opet postepeno bolje, a tada će Soko ispunjavati drugi deo one narodne poslovice ... **a u dobru se ne ponesi,** jer izobilje nagriza plemenite narodne osebine, ono je potkopalo mnoga carstva, ono je prouzrokovalo i pad helenstva i rimskog imperija.

Braćo, Tirševim sokolskim idealima nema konca, oni ne mogu izgubiti rezon opstojanja, jer idealima se samo dovinjuje, ali oni su nedostiživi. Uvek će biti moguće postizavanje snažnijeg od svega najjačeg, uvek je moguće u Sokolstvu stvarati lepše od najlepšeg, uvek bolje od najboljega, jer ono je živo, ono se razvija i raste, a kao takvo ono se prilagoduje, i zato će uvek pobedivati.

Dr. Drago Damaška, Kutina

Pomozimo braći!

Živimo u teškim vremenima. Sa svih strana dopiru do nas tužaljke o velikoj besposlici, o slaboj trgovini i zaradi. Uistinu, zadnjih godina opažamo, kako je po našim varošicama porastao broj, koliko zanatlija toliko manjih trgovaca i trgovčića. Mnogi je mislio, da će najlakše osigurati svoju egzistenciju ako otvori neku trgovinu. Ali kada je nastala kriza novca, sve su trgovine i zanati opali, u toliko više, što je naš seoski svet, u nemogućnosti da do novca dođe, opet stao sam da pravi potrebne stvari za svoje domaćinstvo, pa i da konkuriše tvorničkim proizvodima. Najbolje to opažamo u Zagrebu, gde seoski svet donosi na prodaju velike količine platna, čipaka i ručnih radova uz neverovatno niske cene. Po selima se pravi i obuća, razni drveni predmeti i nose u grad na prodaju. I zato koliko god se govorilo o krizi u našim selima, ipak radini seljak uvek nade nešto od šta će da izbije paru.

Najteže je našim obrtnicima u varošima i gradovima, koji imaju mnogobrojnu obitelj, plaćaju velike kirije i takse, te poreze, a nemaju toliko zarade da mogu privezati kraj s krajem. Tim našim Sokolima treba pomoći. U manjim mestima, gde već poznajemo svakoga našega člana, mi Sokoli treba da podmirujemo svoje potrebe kod naše braće Sokola i njima da dademo u prvom redu zarade. U većim mestima, u gradovima, kao što su: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Subotica, Sarajevo i t. d. tu sokolska društva treba da povedu živu propagandu medu svojim članstvom u tom pravcu. Potrebno je, da pred celo članstvo iznesu spisak svojih vrednih članova obrtnika i trgovaca i da apeliraju na njihovu sokolsku svest, da svoju braću pomažu tim, što će sve svoje potrebe kod njih namirivati.

U svim većim gradovima imade sijaset tudinaca i protivnika Sokolstva, pa svaki svestan Soko teško greši, ako ovakve elemente potpomaže makar indirektno, a svoju braću Sokole mimoilazi. Mnoga braća i nesvesno greše, jer ili ne poznavaju radnje kojima su vlasnici njegova sokolska braća, ili na to ne poklanjaju dovoljno pažnje. Toga radi potreban je spisak, da se sva braća upoznaju sa svojom braćom koju treba pomagati. Na zborovima i sastancima treba uvek preporučivati ovu akciju, pa će onda sva braća osetiti, da u velikoj sokolskoj zajednici uistinu vlada uzajamna ljubav i bratstvo, da svi imademo, ako ništa drugo, a ono dobru volju da im pomognemo koliko nam sile dopuštaju. To je naša sveta sokolska dužnost i mi toj dužnosti, ako smo svesni Sokoli, moramo udovoljiti. To nas napokon i ne stoji žrtava, jer uz iste cene, dajemo zarade svojoj braći, a ne svojim protivnicima.

Ima pak i mnogo naše ugledne braće advokata, trgovaca, vlasnika i upravitelja raznih poduzeća, koji bi kod primanja u svoj posao trebali da daju prednost našim vrednim Sokolima i Sokolicama. I te treba prodrmati i upozoriti, da im je dužnost zaposliti u prvom redu, a pored jednakih kvalifikacija, naše članove i članice. Naša sokolska svest treba da nadjača simpatije i kojekakve protekcije.

Ova napomena na sokolske dužnosti nije nova, ona se u više mahova isticala, pa je zamirala, zaboravljala se. Ali u ovim teškim vremenima potrebno je ponovno izneti, neka braća o njoj razmisle i povedu akciju, jer će tim učiniti veoma dobro delo prama braći koja u teškim ekonomskim prilikama žive i od svih nas očekuju pomoć. U svakoj prilici neka nam bude načelo: »Svoj svome!« Brat bratu!

Ivanko Bendiš, Zagreb.

POD NAJVIŠIM POKROVITELJSTVOM NJ. VEL. KRALJA PETRA II

Pokrajinski slet severnih župa Saveza SKJ u Subotici

Sletske dopisnice

Za pokrajinski slet severnih pograničnih župa Saveza SKJ, koji će se održati u Subotici, date su u izradu sletske dopisnice. Biće ih tri vrste. Jedna će pretstavljati Sokolski dom, koji je u izgradnji, druga lik nekadašnjeg zaslužnog subotičkog biskupa, velikog Jugoslovena, Ivana Antunovića, i treća, spomenik Cara Jovana Nenada.

Pošto biskup Antunović za vreme svoga života uopšte nije dozvoljavao da ga fotografišu, to je njegov lik izrađen po sećanju g. Mije Mandića, školskog nadzornika u penziji, koji je svojevremeno s biskupom Antunovićem saradivao. Na gornjem delu dopisnice nalazi se tekst: »Jugoslovenski rode, ti si zenica u oku mojem!« — reči biskupa Ivana Antunovića, a na donjem delu slike: Naš veliki biskup Ivan Antunović 1815—1888. Na dopisnici, koja pretstavlja spomenik Cara Jovana Nenada, na gornjem delu se nalazi tekst: Car Jovan Nenad — »Tvoja je misao pobedila«, a na donjem delu slike nalazi se: »Tu smo, tu ostajemo!«

Na sve tri dopisnice je na poledini označeno, da su pravljene za pokrajinski slet u Subotici. Dopisnice su vrlo lepo izradene; prodajna cena biće jedan dinar po komadu. **M. Č.**

Za moral snažnih i zdravih telom i duhom

Nijedna od sokolskih težnja ne nailazi na toliko nerazumevanje u redovima intelektualaca nesokola, koliko težnja za moralnim vaspitanjem kroz telesni odgoj. Moral i snaga! Za mnoge veza ovih dvaju pojmova izgleda paradoksalna. Snažni su divljaci. Ergo, snaga je sinonim divljaštva, a to, očigledno, nema nikakve veze sa moralom. Naravno takav zaključak je — ako to liči na zaključak! — produkat slučajnih i površnih asocijacija, i nema ništa zajedničko sa logičkim mišljenjem.

Medutim, ne samo što snažan čovek ne mora da bude i divljak, već, naprotiv, po pravilu samo snažan čovek može da bude visoko moralan. Ako se onaj viši, aktivni moral sastoji u radu i požrtvovanju za bližnjega, narod, društvo, celinu, onda je nerazumljivo kakvu će žrtvu moći da podnese za druge onaj koji jedva ima snage da izdrži u borbi za održanje vlastitog života, onaj koji jedva vegetira. Samo onaj koji ima snage na pretek može je pozajmiti drugome, može je uložiti u opšti i zajednički kapital naroda i čovečanstva. — Život društva nije statika, već dinamika. Moral u društvu postoji radi ostvarivanja sve viših formi života. Taj progres, to večito stvaranje novoga, višega i boljega dugujemo snažnima. Raditi za sebe i druge, ići uvek napred, postavljati uvek nove ciljeve, nalaziti zadovoljstvo u stalnom ostvarivanju sve viših ideala — to je privilegija snažnih. Društvo, da bi moglo opstati i napredovati, traži stalno žrtve. Svesne i uzvišene. Svakodnevno u snazi, a katkada i u krvi. Ono u stvari živi hraneći se tim žrtvama »blagorodnog čustva«, kako bi kazao Njegoš. Ne treba se varati. Čovek koji nikome ne čini nikakva zla, ali s druge strane se dobro čuva da ne učini nešto više od toga, pretstavlja u moralnom pogledu vrednost, koja bi se mogla izraziti samo nulom. Ni više ni manje. Minus pretstavljaju oni koji ne odgovaraju ni tom osnovnom pravilu pasivnog morala. A pozitivnu moralnu vrednost pretstavljaju tek oni, koji ne samo odgovaraju svima dužnostima gradanima i čoveka, koje se podrazumevaju, već daju i jedan plus. A da bi se danas, u doba izuzetno teške borbe za život, odgovorilo svima tim dužnostima savesnog gradanima i čoveka, potrebno je mnogo snage, u prvom redu fizičke, jer je ona osnov svake druge snage i moći.

Pokretač svih naših radnja jeste volja. Samo čovek sa jakom voljom može da postavlja sebi daleke i idealne ciljeve i da sistematski i istrajno ide za njima. A jake volje nema bez snažnog tela. Slabić nema snage da istraje u svakodnevnom radu za opstanak, a kamoli u životnoj borbi na toliko raznih frontova. On mnogo šta hoće, ali slabo šta može. To strahovito deluje na volju slabeći je. Uz to slabić ima stalno potsvesno osećanje da je smrt blizu. To osećanje deluje na celokupan njegov duhovni i duševni život. Otuda silan egoizam kod takvih ljudi, koji ukoliko su inteligentniji, utoliko su suptilniji, ali po svom uticaju na okolinu i mnogo opasniji egoisti. Ti ljudi deluju kao kiseline na zdrave osnove svakog društva, nagrizajući ih. Oni stvaraju nepoverenje i apatiju i šire destrukciju u redovima društvenim

Nikada, možda, društvo nije u tolikoj meri patilo od toga slabog čoveka, toga suptilnog egoiste, koliko danas. Neka vrsta bolesnog individualizma i egoizma širi se kao zaraza. Sve češći je tip čoveka za koga ne postoji nikakva svetinja: ni ljudska, ni narodna, ni čovečanska, preko koje se ne bi moglo gaziti, kad je u pitanju ma i najmanji kapris, ma i najmanje zadovoljstvo. S druge strane strahovita osetljivost tih ljudi, kada misle da je u pitanju njihovo toliko obožavano »ja«, graniči sa bezumnošću.

Što današnje naše društvo nosi tako vidan pečat tog i takvog čoveka, tome ima više uzroka. Nije tu samo po sredi fakat što danas, usled promenjenog načina ekonomskog života, prenaseljenosti po gradovima, i inače, ima mnogo više slabih nego ranije. O uzrocima toga mogle bi se pisati čitave studije. Možda bi se moglo nešto pripisati i uticaju žene, koja je, tako reći, do juče bila i fizički i duhovno vezana za kuću, a danas, nepripravljena dovoljno, zauzima sve više mesta u javnom životu, na što ona, uostalom ima pravo, koje joj niko ne može osporiti. Biće da je svetski rat i ovde ostavio svoje teške posledice. U vreme rata tolike mase ljudi bile su svaki čas u opasnosti da izgube život. To osećanje nesigurnosti života, koje u normalnim prilikama prati samo slabe, prenelo se tada na mase. Pod uticajem tih i drugih činjenica postala je jedna naročita psihoza, koja daje sve karakteristične znake opšte slabosti i klonulosti. Otsustvo idealizma i vere u ideale, neskrupuloznost u borbi, neverovatna trka za materijalnim dobrina (koja se jedino može objasniti željom da se otsustvo lične snage i vrednosti nadoknadi na drugoj strani), trka za uživanjem, strah od rada i napora, naročito onog gde treba istrajati. Mladiće, gotovo decu, tek na svet nastale vidite kako jure da, kao vodeni cvetovi, proorgijaju ovaj »kratki život«. Opšte je shvatanje kod omladine da se živi do 30 godina. »Mi nećemo dalje« — kažu mnogi. — Da li je to strah od dužnosti koje čekaju jednog ozbiljnog čoveka, ili osećanje da je tu negde blizu kraj snage, moći i života? Bilo jedno ili drugo jasno je da je u osnovi ove, kao i drugih pomenutih pojava, jedno osećanje slabosti, neka bolest tela i duha, degeneracija ili psihoza.

Nasušna potreba današnjice, a još više sutrašnjice, jeste nov tip čoveka — snažnog i moralnog, zdravog telom i duhom. Čoveka konstruktivnog, koji u stvaranju oseća poeziju života, a u samopožrtvovanju za opšte dobro okoline, društva i naroda svoju vrednost i svoju najveću nagradu. Taj idealni tip čoveka biće daleko i od realizma današnjih ljudi, realizma, koji znači najgrublji egoizam, i od njihovog idealizma, koji pretstavlja prazno i bolesno maštanje. Taj novi čovek, snažan i moćan, nosilac realnog idealizma, biće sposoban da na realnim osnovama prošlosti i sadašnjosti zida lepšu i bolju budućnost. Prisustvo toga i takvog čoveka, koga Sokolstvo ostvaruje u svojim pripadnicima, danas se još ne oseća u takvoj meri, kako bismo poželili i kako to potreba iziskuje. Ali ne klonimo zato. Sokolstvo je pustilo svoj koren u neiscrpan rezervoar rasne sna-

(Nastavak na str. 2)

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Brat dr. Jaroslav Urban, starešina Praškog Sokola
(Povodom šezdesetgodišnjice života)

Iz jugoslovenskog Sokolstva u Americi

Naše američko Sokolstvo, ujedinjeno u Jugoslovenskom sokolskom savezu sa sedištem u Čikagu, izgleda da zadnjih godina nije moglo mnogo da učini na organizacionom polju. Tako barem razabiremo iz redaka zadnjeg broja lista »Sokol«, koji izdaje Sokolsko društvo St. Luis u Minesoti. Taj je list bio svojevremeno odreden za savezno glasilo, ali u njemu ne vidimo niti najmanjeg izveštaja o radu saveza, već naprotiv poziv br. Lazara Todorovića iz St. Luisa, koji ponovno poziva sve američke jugoslovenske Sokole bez razlike, da već jednom stupe u zajedničke redove i da osnuju Jugoslovenski sokolski savez, koji bi bio sposoban da vodi i da upravlja sokolskim životom. Pomenuti brat uputio je svoje lepe i bodreće reči svoj braći i svim sestrama, koji imaju dobru volju, da bi se sokolska organizacija uščuvala i da bi se omogućilo njeno delovanje.

Poznato je, da imaju američke sokolske organizacije, bilo naše bilo ostalih slovenskih naroda, vrlo otežan život u ovoj velikoj gospodarskoj krizi, koja i tamo vlada. Velika je neuposlenost i među slovenskim iseljenicima i baš ova činjenica veoma ometa plodan sokolski rad. Kao daljnji uzrok laganog nazadovanja je i taj, što društva nemaju gotovo nikakvog priliva mladeg članstva, dočim stariji izumiru. Slovenska omladina je pod vrlo jakim uplivom anglosaske rase i lagano napušta i zaboravlja svoj materinji jezik i u međusobnom ophodenju. Stoga su prisiljeni i sokolski listovi da donašaju članke i rasprave u engleskom jeziku. Češka američka obec sokolska priprema se, pače, da izda čitav Tiršev sustav na engleskom jeziku. Treći je uzrok što jugoslovenska sokolska društva, odnosno njihov savez, ne mogu da razviju pravo sokolsko delovanje i u nedostatku pravih veza sa Sokolstvom u Jugoslaviji, koje ipak pretstavlja u svojoj domovini sve važnijeg i jačeg faktora. Češkoslovački i Poljski sokolski savez u Americi gaje naprotiv sa svojim organizacijama u staroj domovini istinske i bratske veze, zanimaju se za njihov razvoj i delovanje, što je od ogromne koristi i po njihove jedinice u tudem svetu. Ovo isto važi i za slovačke Sokole, koji su, doduše, u Americi organizovani odeljeno od čeških, ali u ČOS u Pragu vide svoju skupnu organizaciju. Naš je pak bivši Jugoslovenski sokolski savez u Americi na svojoj prvoj skupštini pred dve godine najpre odlučio da ne stupa u veze sa Sokolstvom u staroj domovini. Ali pustimo i to po strani. Veze sa Savezom SKJ, kako se čini, ne bi rešile to pitanje. Dakle je još nekakav uzrok zašto je nemoguće osnivanje Saveza slovenskog Sokolstva. Biće po svoj prilici krive specifično američke prilike, zatim nedostatak discipline mnogih društava prema pojedinom savezu. Ni jedno društvo ne radi i neće da radi onako, kako želi Savez, čime prestaje i njegov smisao. Ta iz događaja zadnjih godina znamo, da jugoslovenski Sokoli u Americi nisu mogli da osnuju niti sokolske župe, jer se društva nisu nikada odazvala pozivu da se udruže u župe. To je i sasvim razumljivo, dok imamo tamo uz jugoslovenska još i slovenačka i hrvatska sokolska društva, koja doduše naglašuju svoje Jugoslovenstvo, ali nemaju u sebi niti toliko moralne snage, da bi iz svog naslova izbacili plemensko obeležje. Stoga je i svaki zajednički rad nemoguć.

Da je to zaista tako najbolje nam svedoči zadnji pokušaj, kada se je pred dve godine imao da osnuje Jugoslovenski sokolski savez. Koliko je poznato u Severnoj je Americi oko 20 sokolskih društava, bilo s jugoslovenskim ili s plemenskim imenom. Novi je savez bio sastavljen iz dveju župa: Čikaške i Pacifičke. Pacifička župa udružila je sva četiri društva na Pacifiku, ali Čikaškoj župi nije to pošlo za rukom, jer je većina društava ostala izvan župe. Pokušaj da se osnuje jugoslovenska sokolska župa za njujoršku okolicu propao je već u samom začetku.

Mišljenja smo, da će jugoslovensko Sokolstvo u Americi tek tada započeti s uspešnim radom, kada sva sokolska društva obuzme pravi jugoslovenski duh, i kada se Sokolstvo u staroj i novoj domovini poveže s bratskim jugoslovenskim vezama.

Savez slovenskog Sokolstva u Americi

Pred nekoliko godina osnovan je u Americi Savez slovenskog Sokolstva, koji od svog osnutka pa do danas nije pokazao nikakvog pozitivnog rada. Nije priredio nikakvu svoju priredbu pa i među pojedinim nacionalnim savezima nije bilo nikakvog jačeg sudelovanja, osim među češkim i slovačkim te delomično jugoslovenskim društvima. Još su najbolje medusobno povezane slovenske organizacije na Pacifiku, gde su priredile nekoliko većih nastupa, među njima i svoj nastup za vreme zadnje olimpijade na olimpijskom stadionu. Nerad Saveza slovenskog Sokolstva, koji vode Poljaci, bio je povodom, da su slovenska sokolska društva u Detroitu osnovala mesni savez. Ovaj savez daje znakove života, dočim je sličan pokušaj u Njujorku potpuno propao. Sada je preuzela slovačka župa M. Hodža, sa sedištem u Njujorku, inicijativu, da ponovno pokuša da ujedini barem njujorška sokolska društva. Na dogovorima su bili zastupnici svih slovenskih sokolskih jedinica, koje rade u tom velegradu, i postignut je sporazum, da se pozovu sva društva da čim pre pristupe ovom savezu, koji bi imao svojim uplivom da ponovno oživi Savez slovenskog Sokolstva u Picburgu.

50-godišnjica župe Jana Žiške u Taboru

Organizacija župa uvedena je među češkoslovačkim Sokolstvom već po dr. Tiršu i to početkom godine 1884. Povod osnivanju župa bio je što austrijske vlasti nisu nikako htele da dozvole bilo kakav savez svih čeških sokolskih društava. Ali su dozvolile osnivanje manjih organizacijskih celina, koje su češkoslovački Sokoli nazvali župama. Već prošle godine slavile su najstarije sokolske župe svoju 50 godišnjicu. To je bila župa Tirševa u Kolinu nad Labom i Sredočeška dr. Jana Podlipnoga sa sedištem u Pragu. Ove godine pridružuje se tom nizu župa, koje postoje već 50 godina, i župa Žiškina sa sedištem u Taboru, gde će ove godine biti početkom meseca jula pokrajinski slet praških župa.

Ova je župa osnovana 15 avgusta god. 1885 u Češkim Budejovicama te je obuhvatala svu češku zemlju južno od Praga. U ovoj su župi bila udružena društva Benešov, Češke Budejovice, Dobržiš, Pisek, Pržibran, Sedlčani, Tabor i Vodnjani. Kasnije kada se je župa razgranala, raspolovila se je i njeno je područje na drugom bregu Vltave pripalo župi Husovoj, koja je imala svoje sedište u Pisku. Župi Žiškinoj ostalo je samo nekoliko društava sa 1190 članova. Već godine 1895 počela je župa da izdaje svoje župsko glasilo. Do druge deobe došlo je godine 1899, ali srž, koji je imao nato svoje sedište u Taboru, radio je i napred i župa Žiškina broji danas 52 društva i 2 čete s ukupno 6590 članova i članica, 1358 naraštajaca i naraštajki i 5511 dece obojega spola. Svoju 50-godišnjicu proslaviće zajednički s pokrajinskim sletom praške župske skupine.

Priprema sokolskih takmičarki za Berlin

Československa obec sokolska već se sada ozbiljno priprema za olimpijadu u Berlinu, koja će se održati, kako je već poznato, 1936 godine. Takmičarke iz kojih će se formirati nakon izbirnih takmičenja takmičarska vrsta, pripremale su se u tri centra: u Pragu, Brnu i Košicama. 26 o. m. održaće se u Pragu prva izbirna takmičenja — pokusna — dok će se definitivni izbor izvršiti na izbirnim takmičenjima 28 septembra o. g., koja će ujedno biti i takmičenja za prvenstvo ČOS. Na ovim takmičenjima izabrane takmičarke vežbaće od zime, pa sve do početka olimpijade zajednički u Tirševu domu u Pragu.

Zbor sokolskih urednika i referenata za štampu ČOS

Istovremeno s našom saveznom skupštinom održaće u nedelju i Češkoslovenska obec sokolska svoju skupštinu, kojoj su prethodili zbor župskih prosvetara i zborovi župskih načelnika i načelnica, a kao poslednji u subotu 4 o. m. i u nedelju 5 o. m. zbor župskih referenata za štampu i urednika župskih vesnika. Na zboru se je prodebatovalo pojedine izveštaje, stanje sokolskih rubrika u dnevnicima i dale su se direktive za daljnji rad. S ovim zborom bila je spojena i izložba sokolske štampe.

70-godišnjica češkog Sokolstva u Americi

Prva sokolska jedinica u Americi osnovana je pre 70 godina u februaru 1875 u gradu St. Louis. Ovo društvo bilo je matica češkog Sokolstva u Americi, gde su kasnije nikle jedinice po svim većim gradovima gde god su bili naseljeni Česi i Slovaci. U proslavu svoje 70 godišnjice priredilo je Sokolsko društvo St. Louis na dan 31 marta svečanu akademiju s telovežbenim i glazbenim tačkama. Glavni govornik bio je starešina Americke obce sokolske brat Prhal, koji je pozvao prisutne, da ustraju u sokolskom radu, koji može jedini, da češkoslovačko-američku omladinu spasi svome narodu.

Slet Američke obce sokolske

Američka obec sokolska priređuje svoj ovogodišnji slet u Klivlendu u danima od 20 do uključivo 23 juna. Od 20 do 22 juna održaće se savezna takmičenja, a glavni sletski dan biće 23 juna s lozinkom »Nacionalni dan američkih Čehoslovaka«. Kao uvod u ovogodišnji slet održana je u aprilu telovežbena akademija u Češkom narodnom domu u Klivlendu, na kojoj su s posebnim tačkama nastupili izabrani vežbači i vežbačice te naraštaj iz raznih društava, koja spadaju pod župu Klivlend. Uspeh je bio vanredan.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja:

dne 16 maja predaje brat Miloš Stanojević, Petrovgrad, o temi: »Sokolski pokret u Banatu «(večernje);

dne 19 maja predaje brat dr. Dimitrije Kirilović o temi: »Srpsko narodno pozorište u Vojvodini« (popodnevno);

dne 23 maja predaje brat Veljko Petrović, Beograd, o temi: »Vojvođansko slikarstvo« (večernje);

dne 30 maja predaje brat Mijo Mandić, Subotica, o temi: »Stara Subotica« (večernje);

dne 2 juna predaje brat Nenad Rajić, Subotica, o temi: »Nova Subotica« (popodnevno);

dne 6 juna predaje dr. Aleksa Ivić, Subotica, o temi: »Slovenska naselja u Vojvodini« (večernje);

dne 13 juna predaje dr. Stanoje Stanojević, Beograd, o temi: »Političke borbe Srba i Bunjevaca u Vojvodini do oslobođenja« (večernje);

dne 20 juna predaje brat Milivoje Knežević, Senta, o temi: »Narodno pesništvo kod Bunjevaca« (večernje).

Sva ova predavanje namenjena su duhovnom pripremanju našega članstva za ovogodišnji vidovdanski slet u Subotici.

Večernja predavanja održavaju se od 18.55 do 19.15 časova.

Popodnevna predavanja i nadalje se održavaju svake prve i treće nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

Vadbeni načrti

sestavil tehnični odbor Sokolske župe Maribor

Vsem bratskim edinicam najtopleje priporočamo nabavo vadbenih načrtov, ki jih je za vse oddelke v tabelah izdala Sokolska župa Maribor. Tabele so pregledne in se lahko vidno pritrdijo na zid v telovadnici. Vsebujejo vsa orodja ter proste in redovne vaje, korakanje, petje in igre (raznoterosti). Vadbeni načrt je vložen v ličen ovoj, ki mu je priloženo tudi uvodno pojasnilo. Cena Din 12·—. Naroča se pri Sokolski župi Maribor,

O gradnji naših sokolskih domova

Pred godinu — dve dana, mnogo se počelo pisati putem sokolske štampe, kao i putem ostalih dnevnih listova, kako da se dode do izgradnje mnogobrojnih sokolskih domova u Jugoslaviji.

Jedni su iznosili svoje mišljenje, da bi trebalo osnovati neku vrst sokolske zadruge, koja bi bila centralna zadruga kod sokolskog Saveza, a u koju bi zadrugu članstvo jugoslovenskog Sokolstva obvezatno ulagalo novac na štednju, drugi pak, zastupali su mišljenje, da kod Saveza treba osnovati fond, u koji bi ulagala sva društva, i to obvezatno, stanovite sume, iz koga bi se kapitala gradili sokolski domovi, tamo, gde ih do sada nema. Treći su zastupali privatno mišljenje, da država treba 100%-no da vodi brigu o podizanju domova, i bilo je na koncu raznih predloga i mišljenja, no na žalost, nijedno to mišljenje nije došlo do punog izražaja, čak šta više, nije se niti pokušalo po nijednom predlogu raditi.

Nije se došlo do željenog cilja, jer pozvani zato nisu mogli ili smeli da zađu dublje u suštinu same stvari.

Ostalo je konačno na tome, uzdaj se u sebe samoga i radi kako znaš i možeš. Ipak, za veliko čudo, diljem naše otadžbine, sokolski domovi, baš u najvećem jeku svetske krize, u ove poslednje dve godine, počeli su nicati kao gljive posle proletnje kiše. Pohvalno je to i svi mi Sokoli mora da se tome radujemo, da nas veseli taj silan polet i napredak, ta velika borba Sokolstva, da dođe do krova nad glavom, ali ima i tu još po koja greška i dosta žalosnih činjenica, baš na vodećim mestima dotičnih društava.

Ima domova koji su nikli na dug i kad je krov podignut, nije se na žalost moglo dalje, a i ono što je sazidano, pretežni deo nije poduzetnicima plaćen. Zato baš je morao bratski Savez (stoji jasno u jednom prošlomesečnom »Glasniku«) da daje po 100, 200, 250, pa čak i po 300.000 dinara, bilo zajma, bilo potpore. Dakle, jedni su dobili ogromne sume novaca, dok drugi nisu dobili skoro ništa, ili toliko, što graniči u najmanju ruku rečeno sa ništa.

A šta je tome krivo, da je nekoje sokolsko društvo upalo možda u dug i težak položaj? Stvar je jednostavna. Mislilo se, imamo 150.000 dinara i zbilja, za taj novac, dade se napraviti već nešto i lepoga, ali grdno su se prevarili, pošto je građevni odbor raspisao natečaj za »idejne skice« i kad je »idejne skice« dobio, moralo se je odmah baciti desetke i više hiljada dinara, a na koncu konca, nijedna skica nije odgovarala, bilo ukusu članova građevnog odbora, bilo žirija, bilo samoga mesta gde bi se dom imao podignuti:

Dakle, već pre nego je udareno pijukom, utuklo se 10 do 20.000 Din a to je lepa svotica, sa kojom i te kako treba računati.

A čemu veliki publicitet, čemu raspisivanje natečaja, čemu silna reklama, kad na koncu ispadne ništa. Baci se novac i ništa više, a vrlo često postigne se baš nešto obratnoga.

Jugoslovensko Sokolstvo, koje je do pred desetak godina brojilo jedva 70.000 članova, u poslednje godine, a naročito od 1929 poraslo je na tako zamernu visinu, da se pred tim porastom mora svaki duboko zamisliti, kako da se reši problem podizanja ogromnog broja sokolskih domova u našoj zemlji, jer skoro nema većeg sela, u koje već danas ne bi prodrla sokolska ideja i gde Sokol nije počeo savijati gnezdo i otpočeo s delovanjem.

Mi Sokoli, kažemo opetovano, pozdravljamo tu ideju, koja je duboko zahvatila naše sela, ali ipak moramo misliti, kako svim tim društvima i četama napraviti bilo domove, bilo neku vrstu gimnastičkih sala, jer bez krova nad glavom, tvrdimo, nema uspešnoga rada, jer je rad skoro nemoguć i baš radi nemanja prostorija mnogi su prisiljeni da se samo vode na papiru, pošto se na snegu i kiši ne da raditi. Razumljivo je, jedne se godine ne da i nije moguće svima napraviti domove, ali postepeno, do toga će morati doći.

Ima mnogo sokolskih društava i četa, koji se iz dana u dan muče, otkidaju sebi od usta samo da dodu do krova nad glavom, ali to sve teško ide, jer, ma da je novac u dosta velikoj vrednosti, za sumu od cca. 50.000 dinara ne može se napraviti niti jednostavna gimnastička dvorana, a o domu ne može biti niti govora.

Ima i sokolskih radenika, koji su mnogo toga žrtvovali, i novcem i radom baš za sokolske domove, koji nisu žalili muke ni truda da pomognu Sokolstvu u rešenje toga velikoga i životnog zadatka, ali ima i takvih, koji kad postignu neku znatniju sumu novca, umesto da se obrate za savete, nacrte i upute u opšte, tima poznatim sokolskim radenicima, umesto da izadu sa što manje troškova, prave silne reklame, raspisuju natečaje za »idejne skice«, plaćaju trideset do pedeset tisuća dinara, a dogodi se nekada i po 100.000 dinara za nagrade, a ko se javlja? Počesto baš oni, koji nemaju nikakove veze sa Sokolstvom i tako ispadne vrlo često, da nijedna »idejna skica« ne odgovara zamisli i prilikama dotičnoga mesta no, da se ostane dosledan pred javnošću, jer natečaj je javno raspisan, neko se mora nagraditi, makar i drugom i trećom i tako redom nagradom, plaća se skupa para za neupotrebljive skice, a svejedno se na posletku mora obratiti iskusnim ljudima, sokolskim radenicima, tražiti njihova uputstva i savete, no sada nažalost, od ovih potonjih, već besplatno, jer se novac bacio na neupotrebljive skice. S raspisivanjem formalnih natečaja, naseda se i pravi se žrtva baš od teško sakupljene građevne glavnice.

Razume se, svakome stoji na volji, koga će arhitekta, građevnog inženjera ili graditelja uzeti, da mu napravi nacrte, ali ipak bi se svi skupa trebali držati one stare narodne poslovice »Svoj k svome« pa ne nasedati sad ovom sad onom samo zato, jer mu firma i naslov zvuči i odaje stranca, kao da su stranci i zvučna imena nešto boljega nego naše i krv svoje krvi.

Kažemo jasno, to se događa kod privatnika, ali na žalost to se događa i kod sokolskih ustanova. Baš oni, sa stranim imenima, pa iako ovde žive, lete po maglovitim sferama, napravе koješta a ne paze, ima li taj dom ono, za čime se najviše teži, a to je svetlo, zrak, sunce i t. d. Jesu li pak sve prostorije i delovi zgrade srečno i spretno iskorišćeni da posluže namenjenoj svrsi, to im je deveto, jer glavno je, da je spoljašnost nazovi lepa.

Zato smatram, da bi naš bratski Savez bio najpre pozvan, da preko bratskih sokolskih župa skrene na ovo pažnju svima jedinicama i da im jedared za uvek jasno i glasno reče, taj i taj sokolski brat odlikuje se kao arhitekta, pa ustreba li vam, uvek imajte u vidu njega i njegovo ime, obratite mu se i bićete spokojni, da će vaš dom zasjati u svoj svojoj lepoti, onakav, kakav stvarno treba biti i kakav 100%no odgovara Sokolstvu.

Jedno sokolsko društvo, koje za idejne skice utuče nagradu od minimum 25.000 do 50.000 dinara, neka veruje, da za te pare i za još daleko manje, od sokolskih radenika-arhitekata, može dobiti sve potrebne nacrte, troškovnike, vođenje gradnje i brige oko tehničkog rada. Sve može jevtinije i bolje dobiti, a ujedno pomaže, pa makar bilo i minimalno, svoga sokolskog brata.

Čemu dakle da se mi Sokoli otuđujemo od svoga, čemu i mi da postupamo kao da zidamo katedrale; čemu da tražimo zvučna imena onih, koji za nas ne osećaju, i onih, koji nas u mnogome ne razumeju.

Dajte nam one i onakve, koji nas razumeju, koji su odrasli s nama i u sokolanama. Uspeh neće izostati, a pored ostalih odlika novoga doma, biće nam iskorišćen i najmanji deo do sitnice, što ima mnogo primera u domovima, koje su radili naši ljudi, naša braća. Uspeh će biti 100%tan.

Ovo iznosimo u nameri da se time pozabave svi naši sokolski faktori, kojima leže na srcu sokolski interesi.

Stevan P. Bajić, Gerovo.

Skupštine naših župa

Skupština Sokolske župe Cetinje

Dana 30 aprila o. g. održana je glavna godišnja skupština Sokolske župe Cetinje u Zetskom domu (Narodno pozorište) na Cetinju, u prisustvu delegata društava. Kako je na pouzdaničkom sastanku prodiskutovano i raspravljeno svako pitanje o radu u prošloj godini, kao i o predlozima o radu za tekuću godinu, to je na današnjoj skupštini prisutnima izložio u detalje celokupno poslovanje župe br. Gavro Milošević, starešina župe. Iz ovoga izveštaja videlo se, koliku je agilnost učinila prošlogodišnja uprava župe, kao i do kojih je velikih rezultata došla, osobito sa širenjem Sokolstva na selu. Naši Sokoli sa sela iz kršne Crne Gore i lepe Boke — te »neveste Jadrana«, vidno su se istakli na prošlogodišnjim sletovima, i to u velikom broju, što se ima pripisati agilnosti funkcionera i zdravom shvatanju sokolske misli od našeg bistrog i plemenitog seljaka. Iz izveštaja vidi se, da župa broji 36 društava sa 120 četa, rasprostrtih po gordim kršima naše župe i da je u tim jedinicama svrstano oko 14.000 Sokola svih kategorija, koji sokolsku ideju uzdižu u znaku napretka našeg naroda i države.

Sokolstvo na selu u našoj župi ušlo je u najdublje slojeve naroda i čvrsti temelj mu je selo. Na pouzdaničkom sastanku tehnički rad, kao i prosvetni, izložen je potanko, te je i u glavnim granama postignut zavidan uspeh.

(Nastavak s 1 stranice)

ge i moći, fizičke i moralne. Naše selo se budi. Bliži se dan velike žetve. I desiće se čudo: obratno današnjici, i bolesni će postati — zdravi i slabi — snažni. Za taj veliki praznik, za tu veliku pobedu sokolske misli, ujedinjenim snagama krenimo još jedanput: »Sokolskom snagom svom!«

D. Popović, Čačak.

Br. Milošević u svome govoru pozdravljajući delegate, uputio je prve misli Nj. Vel. Kralju Petru II, što je skupština prihvatila s burnim ovacijama. Govor br. Miloševića bio je većim delom posvećen uspomeni Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, pa je pozvao prisutne, da s jednim minutom ćutanja odadu poštu Tvorcu Jugoslavije, što su prisutni pobožno izvršili. Za ovim su sa skupštine upućene pazdravne depeše Nj. Vel. Kralju Petru II, kao i Knezu Namesniku Pavlu. Poslate su pozdravne depeše i Savezu SKJ. U daljnjem govoru brat Milošević je pozdravio bana Zetske banovine brata Muja Sočicu, koji je bio prisutan, zahvaljujući mu na svesrdnoj pomoći učinjenoj Sokolstvu. Tako isto pozdravio je i zastupnika komandanta Zetske divizijske oblasti denerala Dragutina Stamenkovića, ističući, da su Sokoli s vojskom uvek na braniku Kralja, otadžbine i naroda.

Za ovim je brat starešina pročitao listu predložene uprave, u koju su ušli oprobani sokolski radnici, koji su dosadanjim radom u Sokolstvu dokazali, da su sposobni za funkcije, koje su im od skupštine naložene.

Lista uprave Sokolske župe Cetinje glasi:

Starešina br. Gavro Milošević, advokat i biv. narodni poslanik iz Cetinja. I zam. Mihailo Bajić, sudija Okružnog suda na Cetinju. II zam. Miho Domančić, profesor iz Kotora. III zam. dr. Nikola Škerović, direktor gimnazije iz Podgorice.

Prosvetar Panto Arandelović, načelnik Banske uprave na Cetinju.

Načelnik Kosta Ligutić, tehničar Ban. uprave na Cetinju. I zam. Filip Martinović, bank. činovnik iz Cetinja. II zam. Đorđe Bouhal, činovnik iz Berana. III zam. Rudo Njirić, čin.

Načelnica sestra Tonka Vik, priv. iz Kotora. I zam. Nedjelka Kovačević. II zam. Jelena Samardžić.

Tajnik br. Milutin Ivanović, činovnik Ban. uprave na Cetinju.

Blagajnik br. Jovo Đurović, viši čin. Direkcije pošta iz Cetinja.

Ekonom br. Marko Vujović, trgovac iz Cetinja.

Statističar br. Krsto Grujičić, učitelj iz Cetinja.

Referenti: za poljoprivredu: Đuro Slapničar, načelnik Ban. uprave na Cetinju; za sokolske čete Vido Đaković, inžinjer iz Cetinja; za zdravstveni otsek dr. Vladimir Gerasimović, lekar iz Cetinja; za štampu Aleksandar Milović, sudija sreskog suda na Cetinju.

Članovi uprave: O. Jerotej Petković, Risto Gordić, Jovo Sekulović, dr. Neško Radović, dr. Ante Marčić, Dušan Popović, Radivoje Zonjić, Nikola Knežević, Đorđe Brkobrad, Fred Zorati, Ignjo Zloković, Baltazar Kovaček, Matan Kaluđerović, Ivan Gnjatović, Nikola Zuber, Jovan Grivić, Jovan Ivović, Mitar Nenezić, Savo Marinović, Stevan Bokan, Jagoš Popović, Boško Jokšić, Milan Berberović, Tomo Zloković, Vido Banašević, Dušan Velimirović, Obren Đuđelović, Mitar Lazović, Vinko Vinter, Nikola Medin .

Revizori: Jovo Dapčević, Dušan Pajević, Frano Les, Vuko Tomanović, Blažo Vučinić, Simo Sekulović, Marko Knežević, Zdravko Solinger, dr. Aleksandar Rafaelović.

Sud časti: Milan Bošković, dr. Milorad Šoškić, dr. Niko Martinović, Krsto Pejović, Jovan Poček, Milan Buj, Milonja Deletić, Nikola Marković.

U upravi su zastupljena sva ona društva, koja su se istakla sa svojim revnosnim i neumornim radom na širenju sokolske ideje.

Skupština jo jednoglasno istakla neumorni rad na širenju Sokolstva brata starešine Gavre Miloševića, koji je, i pored svojih dužnosti van Sokolstva, uvek imao kao najglavniji rad Sokolstvo, te je uvek samo na Sokolstvu radio, što je dokaz, da je otkada postoji župa Cetinje, uvek biran jednoglasno za starešinu iste, a što je skupština i ove godine učinila.

Brat Gavro Milošević na ovakvom jednodušnom izraženom poverenju zahvalio se je toplo, ističući, da je on uvek ostao Soko.

Pošto je završen dnevni red br. Milošević u dva časa pre podne zaključio je skupštinu.

A. M.

Skupština Sokolske župe Split

U toku meseca aprila održana je u velikoj dvorani Sokolskog doma redovita glavna godišnja skupština Sokolske župe Split. Pre prelaza na dnevni red, starešina župe br. dr. Mirko Buić komemorisao je uspomenu na blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, kojemu prisutni kliču trokratni: »Slava!« Nakon toga je br. dr. Buić rekao, da je na prestolje stupio Njegov prvorođeni sin Petar II, starešina Sokola Kraljevine Jugoslavije, i on poziva prisutne da svoga Kralja pozdrave sa sokolskim: »Zdravo!« (Zdravo!). Osim toga br. dr. Buić komemorirao je umrle sokolske prvake u Jugoslaviji i u ostalim slovenskim zemljama, a na koncu je srdačno pozdravio izaslanika Saveza br. Đuru Paunkovića, zamenika saveznog starešine.

Zatim se prešlo na dnevni red, pa je starešina br. dr. Buić održao opširan govor o radu u prošloj godini. Medu ostalim, on je rekao, da su sokolski sletovi i sastanci koji su održani lanjske godine, bili plod realnog sokolskog rada i nastojanja, ali da još uvek nisu zadovoljili. Uza sve to, može se reći, da je lanjske godine napravljen jedan korak napred, prema radu u prošlim godinama. Govoreći o radu Saveza, podvukao je, da je saradnjom sa Slovenskim sokolskim savezom zabeležen i dan velik uspeh jugoslovenskog Sokolstva, a to je prijem bugarskih Junaka u slovensku sokolsku zajednicu.

Prelazeći na rad župe, br. dr. Buić je rekao, da je u prošloj godini izvršeno nekoliko župskih natecanja, prema uputstvima Saveza, ali sve je to još daleko da bi zadovoljilo sokolske zahteve i potrebe. On ipak misli, da je rad upućen i da ga treba nastaviti, pa će doći solidniji rezultati. Župska uprava pokazala je aktivnost u svom sokolskom radu, te je uz sastanke ostalih sekcija, održala 42 sastanka upravnog odbora. U prošloj godini bilo je življe gibanje sokolskih četa. Time je Soko preneo svoj rad na selo, ali misli, da se mora još mnogo raditi i da je posao velo naporan, jer je selo težak teren iz razloga što je ono iskorišćavano u razne svrhe, a uz to, Soko još nije izobrazio dovoljan broj ljudi, koji bi bili podesni za rad na selu.

Brojčano stanje sokolskih jedinica iznosi: 33 sokolska društva i 30 četa sa 9947 članova. Taj broj je znatan i velik, ali je još dalek od onoga što se želi. Sokolska župa je porasla u prošloj godini za 1800 članova. Od celokupnog članstva otpada 5040 na članove i 620 na članice, zatim ima 1715 muške dece i 1525 ženske dece. Naraštaja ima, muškog 687 i 360 ženskog. Br. dr. Buić u ovim ciframa, a naročito što se tiče kategorije naraštaja, ne vidi uspeh, jer bi broj onih mladih koji dolaze morao biti znatno veći. On oseća, uz ostalo, da nema dovoljno sklada izmedu škole, obitelji i Sokola i da treba to pitanje uzeti u vrlo ozbiljnu diskusiju.

Br. dr. Buić izvestio je dalje o priredbama u prošloj godini, pa je konstatovao, da su one pokazale bolje rezultate no u pretprošloj godini. Nakon toga govorio je o prosvetnom i tehničkom radu, kao i o socijalnoj akciji, koju je poveo Savez. On tome poslu pridaje veliku važnost, jer misli da će sokolski rad u tome pravcu moći da ukloni mnoge teške momente današnjice.

Pri koncu svoga govora br. dr. Buić je rekao, da se je u prošloj godini išlo u pravcu uklanjanja neprilika, koje vuku svoju nit iz biskupske poslanice. Savez je ostavio društvima mogućnost da po svom nahođenju razne objekte i zastave mogu blagosloviti ili ne. Jednoliko rešenje nije se moglo predvideti za sve slučajeve. Župa je stala na stanovište, da društva zamole nadležnu crkvenu vlast da izvrši blagoslov, ali da se preko toga ne daju nikakve izjave. U dva slučaja uspelo je postignuti odgovarajuće rešenje, dok u jednom slučaju zamolbi nije bilo udovoljeno. Br. dr. Buić na koncu kaže, da se nada, da će se svaka mogućnost eventualnih sporova u ovom pravcu morati skinuti sa dnevnog reda po zaključcima koji će danas biti predloženi skupštini na prihvat.

Zahvaljujući svima na saradnji i pozivajući na daljnji sokolski rad, br. dr. Buić zaključio je svoj govor.

Zatim je uzeo reč brat Đura Paunković, zamenik saveznog starešine, koji pozdravlja prisutne u ime Saveza i kaže, da će skupštinu informirati o nekim aktuelnim sokolskim pitanjima. U prvi red dolazi zakon o Sokolu Kraljevine Jugoslavije. Soko nije napustio misao, da taj zakon treba menjati onako kako želi većina članstva, pa se prošle godine na merodavnom mestu prihvatio predlog da u saveznu upravu uđu samo oni članovi koje članstvo predloži na skupštini. To će se ove godine i obaviti.

Drugo aktuelno pitanje za Sokolstvo jest odnos prema politici. Soko u tom pitanju ima određeni stav koji je jasno označen u »Putevima i ciljevima«. On nije organizacija koja iskorišćuje politiku, ali neće dozvoliti da se Soko iskorišćuje za politiku. Svi oni koji stoje na stanovištu državnog i narodnog jedinstva, služeći narodu i državi, mogu biti članovi Sokola. Članovi se pak mogu, prema svojim željama, držeći se gornjih načela, opredeliti prema pojedinim strankama.

Dalje br. Paunković kaže, da ovu izjavu nije trebalo davati, jer je u našoj zemlji poznato stanovište Sokola u tom pitanju, ali se u inostranstvu našlo nekoliko listova, koji Soko hoće da prikažu kao privesak ove ili one vlade. Često puta i sami su Sokoli krivi, što se u Soko uvlači politika više nego što treba. To su većinom ljudi koji se bave aktivno politikom, koji hoće Soko da iskoriste za svoje lične prohteve. Tim pojavama ne sme se podavati nikakova važnost. Jedinstvo države i naroda to su narodno politička gledišta Saveza, i to treba da budu gledišta svih Sokola prema politici.

Zatim br. Paunković zamera, da Savez dobiva masu molba i traženja od raznih društava za razne lične intervencije. To je vrlo neprilično, pak ako se želi da Savez ima onu snagu prema vlastima, koja mu pripada, i uspeh u svojim traženjima, želje društava treba da budu principijelne sokolske, a ne lične.

Br. Paunković govorio je dalje, da će u najkraće vreme biti donesen pravilnik za izvršenje zakona za obavezno fizičko vaspitanje u delo prvenstveno putem sokolske organizacije. U isto vreme izrađuje se zakon o sportu i viteškim društvima. Savez je tražio, da se u taj zakon unese, da se on ne proteže na Soko i sokolske organizacije.

Br. Paunković je prešao na koncu i na pitanje odnosa Sokola prema kleru. On misli, da će to pitanje, ako ga se stavi samo na teren odnosa crkve i Sokolstva, biti lako rešeno, ali tu se bila takoder umešala, na žalost, i politika. On se nada, da će se odnos klera prema Sokolu rešiti na opće zadovoljstvo svih. Princip Sokola je, da se u ničiju veru ne dira, a da se ne iskorišćuje vera protiv Sokolstva.

Na koncu svog govora br. Paunković je izvestio, da će se održati sokolski sletovi, i to u Subotici, a zatim u Taboru u Češkoslovačkoj, i slet bugarskih Junaka u Sofiji, te je izneo način, kako će biti Sokolstvo na tim sletovima zastupano.

Posle govora br. Paunkovića podneseni su izveštaji župskih funkcionera, pa je dana razrešnica staroj upravi. Izglasan je zatim proračun za 1935 godinu, koji iznosi oko 100.000 dinara. — Izabrani su delegati za glavnu skupštinu Saveza, a zatim je prihvaćen izveštaj načelnika župe o sletovima i o župskim priredbama u 1935 godini.

Na predlog Sokolskog društva Split i Trilj o blagoslovu sokolskih objekata i zastava prihvaćena je sledeća rezolucija:

1) Nijedna sokolska jedinica ne sme, bez prethodnog odobrenja župe, davati nikome nikakovih izjava.

2) Nijedna sok. jedinica ne sme izvršiti akt posvete nekog svog objekta pre nego se obratila župi za upute kojih se mora bezuslovno najstrože držati.

Još su prihvaćeni neki zaključci tehničke i disciplinske naravi, po predlogu zbora načelnika i prosvetara, pa je izabrana sledeća nova uprava župe:

Starešina: dr. Mirko Buić, I zamenik starešine: Pera Vinko, II zamenik starešine: Grgić Mirko, načelnik: Frano Lotski, I zam. načel.: Barišić Zvonko, II zam. načel.: Gregorić Božo; načelnica: Ivančević Mileva, I zam. načelnice: Kraljević Georgina, II zam. načelnice: Komosar Nataša; prosvetar: Gamulin profesor Ćiro; tajnik: Lebedina Josip; blagajnik: Ligutić Pavo; urednik lista: Vrdoljak Stipe.

Odbornici: Lavš dr. Vjekoslav, Vrcan Juraj, Škarić dr. Josip, Roca prof. Stjepan, Simonović dr. Stevan, Petar Marković, Đidera Šime, Celić Ante, Mrklić Petar, Žagar ing. arh. Dane.

Zamenici: Maričić Aleksandar, Dunda Jovan, Jazdzik Eustahi, Koščina Josip, Puharić dr. Klem., Mimica dr. Toma, Beroš dr. Mate, Lukšić-Carić Petar, Novović Milorad, Jukić Vinko.

Revizori: Aljinović Frane, dr. Tripalo Petar, Makiedo dr. Sergije, Pavičić Dinko, Škarić Ante. Zamenici revizora: Surlić Vinko, Trebotić Frane, Perić Ante, Šlujo-Bradarić Ante.

Sud časti: Marko Mikašić, Majstrović dr. Ivo, Stanger dr. Ulikse, Rodić Stanko, Čulić Mate; zamenici: Zavoreo dr. Frane, Kalebić Bonifacije.

KNJIGE i LISTOVI

»T. G. Masaryk Sokolstvo a Sokolstvi«. Pod tim naslovom izašla je knjiga u martu ove godine, kao 7 sveska Tirševe knjižnice, koju uređuje L. Jandasek, u spomen 85-godišnjice Masarikova života. Izdavač »Moravski legionar« u Brnu. Cena je knjizi 10 Kč.

Uvodnu reč napisao je Jandasek, koji kaže da Masarikov narodni program nije protiv Tirševog programa, nego da ga, u duhu novog doba, dopunjuje. To isto vredi i za odgojnu stranu. Ant. **Krejči** prikazuje odnos Masarika prema Sokolstvu, prikazujući Masarika kao Sokola i donoseći Masarikove misli i nazore o Sokolstvu. **Jan Uher** piše, u pomenutoj knjizi, članak »Narod i patriotizam kod Masarika u vezi sa sokolskim principima«. Uher kaže, da je Sokolstvo prisvojilo nazor Masarikov o patriotizmu, koji se podudara s Tirševim nazorom. **L. Jandasek** u članku »Masarikovi politički principi i građanski sokolski odgoj« pokazuje na istovetnost zahteva prema moralu, čestitosti, demokraciji, prema pravednosti, prema istini, i t. d. kod Masarika i kod Sokolstva. **Ed. Klispera** člankom »Socijalno pitanje po Masariku i po sokolskim principima« takoder pokazuje na poklapanje u shvatanju. Masariku i Sokolima je socijalizam težnja za pravednošću zajamčena zakonom i gospodarskim poretkom. **B. Kladivo** obrađuje versko pitanje u četiri podnaslova: »Sokolstvo i vera pred svetski rat«, »Tirš i vera«, »Masarik i vera« i »Sokolstvo i vera prema zaključcima VII glavne skupštine.«

Knjiga od 120 stranica pruža novo odlično delo češkoslovačke sokolske literature. Tom se knjigom dobiva na upoznavanju Sokolstva, Tirša i Masarika. Čita se s interesom. Za njen dobar sadržaj jamče nam poznati sokolski radnici i pisci.

Svi članci iz ove knjižice izići će postepeno u prevodu na naš jezik, u posebnim brošuricama, u nakladi Jugoslovenske sokolske matice. — A. Št.

Izišla je u našoj nakladi slika pokojnog brata

Vinčenca Štjepanka

u bakrotisku, veličine 50 × 65 cm

Cena komadu 20·— Din više poštarina

Svaka naša jedinica treba da nabavi ovu sliku našeg ponajboljeg brata

Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

IZ MEĐUNARODNOG TELOVEŽBAČKOG SAVEZA

Međunarodni telovežbački savez imao je svoju sednicu u Parizu, kojoj je pretsedavao br. Zamojski. Brat Zamojski setio se je u svojim uvodnim rečima tragične smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i 85-godišnjice pretsednika Masarika. Dosadašnji stalni tajnik Dalban imenovan je počasnim stalnim tajnikom, a na njegovo je mesto došao kao tajnik Klemans. Na ovoj je sednici odlučeno, da se održi plenarna sednica Saveza 18 i 19 jula u Brislu, u koje će se vreme održavati i sednica muškog načelništva i osnivačka sednica ženskog tehničkog vodstva. Savezni načelnik Igenen izvestio je o takmičenima u Berlinu, koja bi se imala održati naredne godine prema ovom rasporedu: 10 avgusta od 6 časova ujutro takmičenje u propisanim vežbama i preskocima, 11 avgusta ujutro takmičenje slabijih vrsta u voljnim vežbama, a posle podne takmičiće se četiri najbolje vrste u voljnim vežbama. Istovremeno biće i takmičenja ženskih odeljenja. Nekoji savezi prijavili su za plenarno zborovanje u Brislu čitav niz izmena takmičarskog reda i t. d.

LEKARSKO-NAUČNA KOMISIJA KOD SAVETODAVNOG ODBORA ZA TELESNO VASPITANJE U ČSR

Kako smo već javili osnovan je pod pretsedništvom brata Augustina Očenašeka kod ministarstva za narodno zdravlje i fizičko vaspitanje u Pragu savetodavni odbor, u koji su ušli pored pretstavnika raznih visokih učilišta i pretstavnici najjačih telovežbenih i sportskih organizacija. Sada je organizovana, kao pomoćni organ ovog odbora, još i lekarsko-naučna komisija, kojoj pretsedava dr. Hanak, profesor fiziologije na medicinskom fakultetu Karlovog univerziteta u Pragu. Od poznatijih javnih radnika u ovoj su komisiji još prof. dr. Kral, dr. Veseli, dr. Vajgner i t. d.

VELIKI POKRAJINSKI SLET U BRATISLAVI

Nakon prilično lepo uspele radničke olimpijade prošle godine u Pragu, priprema ove godine DTJ veći pokrajinski slet spojen sa sportskim igrama u Bratislavi. Raspored je sledeći: 23 juna biće dan dece i naraštaja, dne 5 jula i 6 jula sportska i telovežbena takmičenja i 7 jula glavni sletski dan s povorkom i velikim nastupom na stadionu. Očekuje se učestvovanje radničkih udruženja iz Rumunije, Madžarske i Poljske, a naročito se interesovanje opaža u susednoj Moravskoj.

KAKO RADE RADNIČKE TELOVEŽBAČKE JEDINICE U ČEŠKOSLOVAČKOJ

Ova iza Sokolstva najjača telovežbačka organizacija u Češkoslovačkoj broji 1324 društva i beleži u zadnjoj godini porast od 59 jedinica. Svih pripadnika je 136.980, koji se dele po kategorijama ovako: članova 48.135, članica 18.162, naraštajaca 7045, naraštajki 6837, muške dece 27.338, ženske dece 29.463. Zanimivo je, da ova organizacija vodi i statistiku udatih članica, koje i kao domaćice aktivno rade po društvima. Takvih su požrtvovnih članica nabrojili koncem godine 1934 svega 3551. Najjače društvo u zemlji je Žižkov u Pragu, a za njime dolazi Plzenj i Prostjepov. Organizacija se deli na okružja, koja su udružena u pokrajinama. Sada je svega 50 okružja, dok je kao pokrajinska skupina najjača plzenjska, gde je najjače industrijsko područje Republike. U vlastitoj vežbaonici ili u radničkim domovima vežba 91 društvo, ostala pak društva vežbaju u unajmljenim vežbaonicama. Položaj letnjih vežbališta mnogo je bolji, jer 303 jedinice imaju svoje vežbalište. Po zanimanjima preovlađuje, razume se, radništvo, kojega ima samo među članstvom ²/₃ Radničke telovežbačke jedinice imaju svoje posebno okružje i u Severnoj Americi, gde radi na istom idejnom osnovu petero društava s oko 500 pripadnika.

50 GODIŠNJICA AMERIČKOG KOLEGIJA ZA TELESNO VASPITANJE

Najstariji američki zavod za fizičko vaspitanje nalazi se u gradu Springfildu. Ovaj zavod slavi ove godine 50 godišnjicu svog rada. U početku su se održavali tečajevi samo sporadično a trajali su par meseci. Iz ove škole izašli su mnogi istaknuti radnici na telesnoizgojnom polju.

PORAST PRIPADNIKA NEMAČKOG TURNERSTVA U ČSR

Nemački turneri u Češkoslovačkoj organizovani su u svojem posebnom savezu. Kako se vidi iz zadnje njihove statistike, njihova je organizacija porasla u zadnjoj godini za oko 17% te koncem 1934 godine broji 183.695 pripadnika prema 156.964 u 1933 godini. Sada je svega aktivnih nemačkih turnerskih društava 1090, dočim je češkoslovačka državna vlast zabranila delovanje 31 društvu, koja su prekoračila svoj delokrug i bavila se političkim pitanjima. Zanimivo je, da je broj društava u toku 1934 godine porastao za 42 i to većinom na krajnjoj nemačkoj granici. Broj članstva iznad 17 godina starosti, iznosi 112.375 te je porastao za preko 15%; najjači se porast oseća u naraštajskim vrstama, jer iznosi razlika između 1933 i 1934 godine 5096 t. j. od 9768 na 14.868 ili za 52%. Iz ovoga se vidi, da je nemačkim turnerima uspelo da iz radničkih telovežbačkih društava odvuku vrlo veliko mnoštvo omladine, što nije najugodniji pojav za delovanje ovih poslednjih. Iz ove se statistike vidi i to, da internacionalizam medu nemačkom omladinom u Češkoslovačkoj gubi tlo pod nogama i da se omladina sve jače približuje nacionalnim turnerima. Kod dece vidimo isti pojav. I tamo je broj porastao od 49.554 na 56.360, dakle skoro za 14%.

KRONIKA

† Vojvoda Jovan Dovezenski. Dne 2 maja o. g. umro je iznenada u Kumanovu, poznati nacionalni borac i bivši narodni poslanik, hrabri četnik Jovan Stanojković, poznat pod imenom Vojvoda Jovan Dovezenski. Pokojnik je bio jedan od prvih organizatora četnika, koji su štitili naš narod, kada je još patio pod turskim jarmom, ali on nije bio samo organizator, već i hrabar četnik i borac, koji je učestvovao u svim oslobodilačkim borbama sve do 1918 godine. Vojvoda Dovezenski rodio se u selu Dovezenu kod Kumanova 8 aprila 1873. Nakon svršenih nižih škola, otišao je u Srbiju 1888, gde se je školovao u Svetosavskoj bogoslovsko-učiteljskoj školi, koju je završio 1897. Te godine vraća se u rodno selo, gde postaje učitelj. Na svom položaju ostao je do 1904 godine, kada je stupio u redove četničke organizacije i posvetio sav svoj život borbi za oslobođenje svog naroda.

25 godišnjica smrti čuvenog norveškog pisca Bjernsterna Bjernsona. Ovih se je dana čitav kulturni svet setio 25 godišnjice smrti čuvenog norveškog pesnika, pisca i kritičara Bjernsterna Bjernsona. Veliki pokojnik, koji je u svojim starim godinama energičnim svojim zauzimanjem za nacionalno-kulturna prava Slovaka stekao zahvalnost sviju Slovena, a naročito braće Čehoslovaka, rodio se 8 decembra 1832 godine u selu Esterdal kao sin protestantskog župnika. Nakon svršene osnovne škole i gimnazije studirao je univerzitetske nauke u Oslu. U 20 godini stupio je u krug književnih radnika kao kritičar i feljtonist. Prvi njegov veći rad, kojim je namah postao popularan, je njegov roman iz seljačkog života: »Sineve Solbaken«. Kao pisac dramskih dela debitirao je sa svojom aktovkom »Između bitaka«. Godine 1857 postavljen je za direktora Bergenskog pozorišta, a ujedno preuzima i mesto urednika Bergenskog lista: »Bergenspost«. U godinama 1860

ROSIJA - FONSIER ● društvo za osiguranje i reosiguranje ● Beograd

do 1863 putuje po Italiji, Nemačkoj i Francuskoj. U tom periodu nastaju njegova prva velika i čuvena dela: »Arne«, »Sigurd Slembe« i t. d. Vrativši se kući bio je neko vreme urednik, pa opet pozorišni direktor, pa ponovno putuje po Evropi, dok 1875 nije kupio imanje Gubrandstal gde je proveo veći deo svog života. Od ostalih brojnih njegovih dela valja još naročito spomenuti istorijske drame: »Marija Stjuart u Škotskoj«, »Sigurd Jersalfar«, epos »Arnljet Geline« i Zbirku izabranih pesama. Kada su pre rata Madžari strašno počeli progoniti Slovake, sam je doputovao u Madžarsku, pa je onda pred čitavim kulturnim svetom otkrio škandalozne prilike u Madžarskoj. I za prava braće Poljaka se je zauzimao, pa ga moraju baš slovenski narodi već zbog toga zadržati u zahvalnoj uspomeni.

25 godišnjica vladanja engleskog kralja Đorđa V. Ovih dana čitav britanski imperij slavi na veoma svečan način 25 godišnjicu vladanja svog naročito popularnog suverena, kralja Đorđa V. Naročito svečane proslave održavaju se u samom Londonu. Kao mlad princ bio je strogo vojnički vaspitan, naročito kao pomorac, pa je, svršivši škole kao i svaki drugi mornarički oficir, služio na raznim bojnim brodovima i odatle njegova naročita pažnja razvoju engleske mornarice. Kao naslednik prestola mnogo je putovao po čitavom britanskom imperiju i svojim priprostim ponašanjem, srdačnim ophođenjem sa svakim, stekao je ogroman popularitet, tako da spada u red najpopularnijih suverena. I njegova supruga kraljica Meri, s kojom se je venčao 1894 godine, vanredno je omiljena u engleskom narodu. Pod vladanjem mudrog i uvek strogo ustavnog kralja Đorđa V britanski imperij doživeo je neslućeni razmah i bez sumnje i svoju kulminaciju.

50-godišnjica smrti pesnika Josipa Paljarucia-Krilana. U martu ove godine navršilo se je 50 godina od smrti slovenačkog pesnika Josipa Paljarucia-Krilana, učenika velikog goričkog pesnika Simona Gregorčiča. Pokojnik, koji je umro od tuberkuloze u svojoj 26 godini, rodom je bio iz Kobarida, gde mu je otac bio imućan posednik, gradonačelnik i gorički narodni zastupnik. Mladi Paljaruci posvetio se pravnim studijama i zatim služio kod suda u Gorici, a nakon očeve smrti posvetio se advokaturi. Pet meseci nakon očeve smrti umro je i on. Kao pesnik ovaj mladi oduševljeni narodnj borac i velik Sloven pokazivao je vanredan talenat, ali je podlegao boljetici pre nego što je mogao da da svome narodu sve bogatstvo svoje mlade pesničke duše. Nakon njegove smrti Gregorčič je redigirao njegove pesme, koje su izašle u tri knjige u Gabrščekovoj »Slovanskoj knjižnici«. Od najpoznatijih su mu pesama pesme o bugarskoj raji, balada o caru Samuelu, koju je komponirao Adamič i koju je Glasbena matica izvodila na svojoj turneji u Bugarskoj, te pesme »Stara mati« i »Ljubica«.

Razne kulturne vesti. U Parizu priprema se velika svetska izložba radova najvećih starih i mladih italijanskih slikara. Na ovoj izložbi biće zastupani najveći i najpoznatiji umetnici klasici iz XIII, XIV i XV veka kao i moderni slikari XIX i XX veka.

Španija, a naročito njena prestonica Madrid, pripremaju se da što svečanije proslave 300 godišnjicu smrti velikog španjolskog dramatičara-klasika Lope de Vega, koji je napisao oko 1500 pozorišnih komada, od kojih se je do danas sačuvalo oko 500.

U Osijeku slavila je u aprilu 25 godišnjicu svog umetničkog rada i 30 godišnjicu nacionalno-humanog rada gospođa Zora Vuksan-Barlović, dugogodišnja članica i redateljica Osječkog pozorišta, koja uživa glas velike umetnice.

U Novom Sadu proslaviće se na dan 15 septembra o. g. na svečan način 20 godišnjica smrti Ise Bajića, »slavulja bačkog«, poznatog nacionalnog i kulturnog radnika među vojvodanskim Srbima.

Pre pedeset godina umro je na dan 30 aprila poznati danski pesnik i pisac J. P. Jakobsen, koji, iako je umro srazmerno mlad, znači jednu od značajnijih epoha i pojava u danskoj literaturi, pa je veoma poznat i kod ostalih kulturnih naroda. U Nemačkoj je stvorena pod uticajem njegovih pesama jedna literarno-pesnička struja, kojoj je bio uzor. Od njegovih pripovednih dela osobito su poznati romani »Nils Line«, »Marija Grube« i »Doktor Faust«, izdan tek nakon njegove prerane smrti. On je u svojoj zemlji postao klasik, i to jedan od onih retkih, čija se dela još i danas čitaju s istim interesovanjem kao i pre 50 godina.

Pre 100 godina rodio se u selu Dolinka kod Praga poznati češki pesnik i buditelj Viteslav Halek, koji je u Češkoslovačkoj veoma cenjen.

Jesam li poslao pretplatu za sokolske listove?

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVA i ČETA

Župa Banja Luka

BANJA LUKA. — Župski tečaj za vodnike naraštaja i dece. U danima 11, 12, 13 i 14 aprila o. g. održan je u Sokolskom domu u Banjoj Luci tečaj za vodnike naraštaja i dece, koji je priredila sokolska župa za svoja društva.

Tečaj je pohadalo 29 muških i ženskih vodnika naraštaja i dece i to iz sledećih društava: Banja Luka, Bihać, Bos. Novi, Bos. Krupa, Bos. Petrovac, Drvar, Ljubija, Otoka, Prijedor, San. Most, Jajce, Oštrelj, Ključ.

Praktičan i teorijski rad trajao je u tečaju dnevno po 11 sati, a predavači su bili braća: ing. Lazar Marković, Hasib Muradbegović, Milan Puhalo, sestra Gutman Leposava i župski prednjak Miloš Volk, koji je ujedno bio i voda tečaja.

Tečajcima su prikazani uzorni praktični časovi za naraštaj i decu s najnovijim i najsavremenijim gradivom i metodama. Tečajci(-ke) pokazali su veliko interesovanje, požrtvovnost, nesebičnost i ustrajnost, disciplinu i red za vreme tečaja, kako bi mogli što više da nauče i da se obogate znanjem, koje je neophodno potrebno prednjaku. Rad u tečaju bio je dosta naporan s razloga što su morali tečajci sami voditi sve vrste naraštaja i dece i raditi po uputama sve praktične radove iz celokupnog gradiva, koje je bilo predviđeno za ovaj tečaj.

Pored praktičnog tehničkog rada morali su tečajci(-ke) da govore pred vrstom, koje su po svršenom govoru kritikovali sami tečajci.

Tečaj je bio uređen na internatskoj osnovi, a otvorio ga je i zaključio župski starešina brat ing. Lazar Marković i župski načelnik Milan Puhalo. Tečaj je završen »Sokolskim pozdravom«. Tako je zaključen tečaj i tečajci(-ke) otišli su radosni svojim domovima, gde će obogaćeni znanjem nastojati da isto sprovedu u delo.

V. M.

BANJA LUKA. — Društvena akademija. Sokolsko društvo Banja Luka održalo je dne 28 aprila t. g. akademiju u spomen pogibije narodnih mučenika Zrinjskog i Frankopana. Ovo je bila prva akademija ove godine, priređena u vlastitom domu, i nadati se je, da će ovakvih priredbi biti sada više, jer je društvo prebrodilo glavnu brigu — pitanje doma i dvorane za vežbu i zabavu.

Na programu bile su sledeće tačke: 1) Jugoslovenska himna, koju je otsvirao tamburaški zbor, pod vodstvom br. Kalea Vjekoslava na opće zadovoljstvo svih prisutnih. Kao druga tačka sledilo je predavanje sestre Vinke Storeli »O Zrinjskom i Frankopanu«. Treću tačku: proste vežbe, izvela su muška i ženska deca, koja su u svojim crvenim košuljama i jednostavnim sokolskim haljinama pobudila kod prisutnih mnogo interesovanja i ljubavi. Zatim je sledila recitacija br. A. Raškonića, člana Narodnog pozorišta: »Dr. Zdravko Lenac: 30 travanj«. Petu tačku: Ivan Zajc: »U boj, u boj!«, izveo je sok. tamburaški zbor s mnogo sklada i umešnosti. Šestu tačku: vežbe na preči, izvodili su naraštajci uz pratnju tamburaškog zbora. Tu je bilo lepih vežbi, koje su pokazale spretnost i gipkost vežbačeva tela. Sedmu tačku: M. Debeljak: Jugoslovenski motivi, izvodile su naraštajke. Ovo je bila jedna od najlepših i najpreciznije izvedenih vežbi, s mnogo razumevanja i ljubavi za naše narodne motive, pa je popraćena burnim aplauzom prisutnih. Poslednju tačku: Pašćan: Sokolski pozdrav, otsvirao je tamburaški zbor i time je ova mala priredba bila završena.

Akademija je bila brojno posećena. Prisutno je bilo gotovo sve članstvo društva, kao i vrlo veliki broj prijatelja Sokolstva.

BIHAĆ. — Pregled sokolskih četa. 31 III 1935 g. izvršen je pregled br. Sok. četa Založje, Golubić, Pritoka, Žegar, Zavalje i Skočaj-Melinovac. Pregled je izvršilo 13 članova Prosvetnog odbora i 5 prednjaka matičnog društva, koji su pregledali sav administrativni i tehnički rad i tom prilikom ispravili proste vežbe i dali sva potrebna uputstva. Na kraju su braća prosvetari održali niz predavanja iz Sokolstva i nar. gospodarstva, a u Skočaju i Melinovcu 1i predavanja iz nar. gospodarstva uz upotrebu filma.

Ovakvi pregledi vršiće se svakog meseca. T.

Sok. akademija. Prilikom isteka narodne žalosti društvo je u znak pijeteta prema Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju priredilo 6 aprila svoju akademiju. Akademiju je otvorila sokolska glazba sa »Sok. pozdravom«. Posle uvodnih reči starešine br. Fragnera održao je br. J. Vasić predavanje, koje je bilo posvećeno uspomeni na Blaženopočivšeg Viteškog Kralja. Program je ispunjen s 2 deklamacije i 2 alegorične slike, koje su izvele vežbaće kategorije. Alegoričnu sliku »Čuvajte Jugoslaviju« izveli su učenici-ce narodne škole. Isto tako recitovana je pesma »Braća« od P. Preradovića. Glazbeni deo programa ispunila je sokolska glazba. Akademija je završena sa sokolskom himnom. Akademiju je posetilo oko 350 osoba.

7 aprila održana je akademija s istim programom za sok. decu, naraštaj i vojnike. Dr. J. K.

Sastanak načelnika i prednjaka sokolskih četa. 14 IV 1935 god. održan je u sokolani matičnog društva sastanak načelnika i prednjaka sokolskih četa Žegar, Pritoka, Lipa, Izačić i Skočaj, te Sok. društva Ličko Petrovo Selo. Sastanku je prisustvovalo 13 braće i 1 sestra iz sok. četa te 9 braće i 1 sestra prednjačkog zbora mat. društva.

Vežbane su, ispravljene i ujednačene sve proste vežbe za slet sok. dece sreza bihaćkog, koji će se održati 12 maja i za slet Sokola sreza bihaćkog, koji će se održati 9 juna o. g. Braći su date instrukcije iz sviju disciplina, koje su propisane za takmičenja na nastupajućim sletovima. Ujedno su pretresena i utvrđena sva pitanja, koja se tiču uspešnog tehničkog rada. T.

DRVAR. — Zrinjsko - Frankopanska proslava. Naše je Sokolsko društvo između ostalih važnijih spomendana priredilo 30 aprila o. g. i proslavu Zrinjsko - Frankopansku.

U Sokolskom domu okupio se je lep broj članstva na svečanom poselu. Ipak moramo da primetimo da poseta nije dosegla onaj broj, koji bi se mogao očekivati, ali tomu će biti razlog u iznimnim predizbornim danima, u kojima je svet zauzet drugim mislima i poslovima.

Na poselu je svečano predavanje o »Zrinjsko - Frankopanskoj uroti« održao br. ing. Vladimir Slavić, koji je naročito podvukao jedinstvenu crtu, koja povezuje čitavu našu historiju u svim vremenima i u svim krajevima, a to je borba za slobodu, kojom su povezani Petar Svačić preko Petra Zrinjskoga do Petra Karadordevića. Predavanje je veoma pažljivo saslušano i verujemo, da će poslužiti kao potsticaj da se i dalje nastavi još intenzivnijim prosvetnim radom

OŠTRELJ. — Priredba. 21 apr. održalo je ovo društvo prvu ovogodišnju zabavu, koja je uspela vrlo dobro. Program su sačinjavale sledeće tačke: 1) Ritmička vežba »Čergo moja, čergice«, ženska deca. 2) Ritmička vežba »Vežbe s lepezama«, ženska deca. 3) Ritmička vežba »Veče na Savi«, ženski naraštaj. 4) Pozorišni komad u 2 čina »Sumnjivo lice« od B. Nušića.

Ritmičke vežbe uspele su potpuno kao i pozorišni komad.

Poseta je bila vrlo dobra. Posle programa bila je igranka. Mć.

OŠTRELJ. — Društvena zabava. Na Uskrs 28 aprila o. g. priredilo je ovo društvo zabavu s akademijom. Svečanost je otvorio brat Jovan Vasiljević kratkim i jezgrovitim govorom: »Sokolstvo kao nacionalna organizacija«. Posle govora nastavljen je program, koji su ispunjavale tri ritmičke vežbe ženske dece i ženskog naraštaja i pozorišni komad.

Program je izveden na sveopće zadovoljstvo prisutne braće i ostalih gostiju iz Srnetice, Potoka, Bravskog i Oštrelja. Uspeh je u svakom pogledu bio dobar i na dostojnoj sokolskoj visini. Uspeh ove priredbe može se pripisati požrtvovnom i nesebičnom radu sokolske braće iz Srnetice. Mć.

Župa Celje

PETROVČE. — Vprizoritev burke »Maksel«. Burko »Maksel« so uprizorili petrovški Sokoli v nedeljo 28. aprila t. l. v režiji br. Dolinarja. Svoje vloge so igralci podali čisto po domače, po »savinjsko«. Zato ne more biti govora o odrskem jeziku. Moške vloge so bile še dobro zasedene, ženske vloge pa niso bile bogvekako posrečeno izbrane. Publika je vsled lepega vremena dvorano slabše zasedla kot običajno, vendar se je prav dobro zabavala.

Župa Cetinje

BAR. — Glavna skupština. Ovih dana održalo je naše društvo svoju glavnu godišnju skupštinu.

Skupštinu je otvorio zamenik starešine brat Knežević Petar, koji je u svom podužem govoru komemorirao tragičnu smrt Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, iznoseći Njegove zasluge i požrtvovanja, koja je uvek poklanjao Sokolstvu.

Upućeni su pozdravni brzojavi Nj. V. Kralju Petru II, Savezu i župi.

Pristupilo se čitanju godišnjih izveštaja uprave i pojedinih izvestitelja, koji su pažljivo saslušani i primljeni s jednoglasnim odobrenjem.

Potom se prešlo na izbor nove uprave u koju su ušli: za starešinu dr. Popović Marko, zamenik Popović Jaroš, tajnik Knežević Petar, blagajnik Mišćević Špiro, prosvetar Franković Stjepan, načelnik Nikezić Jovan, I zamenik Pavićević Milo, II zamenik Skejović Ahmet, načelnica Jovanović Leposava.

Članovi uprave: Stojković Vuko, Ivović Đuro, Karanikić Pavle, Andrić Dušan, Mustafić Omer, Čalović Jovan, Knežević Dušan, Ratković Mićo, Prelević Nikola i Dragović Milić. Revizori Klisić Nikola i Mrgudović Aleksa.

Zatim je skupština završena burnim ovacijama Nj. V. Kralju, Domovini i Sokolstvu. D. A.

Župa Karlovac

LIPOVO POLJE. — Zrinjsko - Frankopanska proslava. Na dan 29 aprila o. g. Sokolska četa u Lipovu Polju održala je proslavu na uspomenu mučeničke smrti Petra Zrinjskog i Frana Krste Frankopana. Na proslavi je predavao br. M. Pavlović o mučeničkoj smrti P. Zrinjskog i Krste Frankopana. Članovi su izveli i nekoje vežbe.

Uspeh je bio dobar, te se oduševljeno klicalo Kraljevini Jugoslaviji i Nj. V. Kralju Petru II.

Župa Mostar

GABELA. — Zabava. Sokolska četa Gabela, održala je svoju godišnju zabavu na 28 aprila s vrlo prigodnim programom za selo, koji je potpuno uspeo i zadovoljio publiku, kako iz mesta tako i sa strane.

Priredbu je otvorio starešina br. Stanko Lojpur pozdravnim govorom, u kome je prikazao značaj Sokolstva na selu. Zatim se prešlo na program priredbe i to: dijalog »Devet banovina«. Zatim se prešlo na komad »Moć jedinstva«, koji su diletanti izveli uz najviše odobravanje publike. Na priredbi je svirala muzika br. Sok. društva Metković, te je ista doprinela našem moralnom i materijalnom uspehu, pa joj se bratski zahvaljujemo. Jednako i gostima iz Metkovića i Čapljine.

KONJIC. — Zrinjsko Frankopanska proslava. Na vidan i dostojan način Sokolsko društvo u Konjicu proslavilo je obletnicu smrti narodnih velikana i mučenika Petra Zrinjskog i Krste Frankopana.

U jutro su održane zadušnice u rimokatol. crkvi, kojima su prisustvovali članovi u svečanim sokolskim odorama; na večer istog dana priređena je vrlo uspela akademija u sokolani.

Dvorana je bila dupkom puna članova, ostalog građanstva, pretstavnika vlasti i mesnih društava.

Akademija je otpočela prigodnim predavanjem koje je održao brat Pavle Lazić, učitelj, istaknuvši u kratkim crtama značaj ove proslave. Nakon toga usledio je daljnji program i to: 2 pesme »Zrinjsko Frankopanka« i »U boj!«, otpevane po muškom horu Sokolskog društva. Zatim 2 prigodne deklamacije, izvedene po dvojici Sokolića, i predigra iz opere »Zrinjski«, izvedena po tamburaškom zboru Sokol. društva.

Obe pesme, kao i tamburaški zbor, nagrađene su od slušalaca zaslužnim aplauzom.

Pri koncu ove akademije održao je brat Radmilo Grđić, član Uprave Sokolske župe iz Sarajeva, značajno i vrlo uspelo predavanje o Sokolstvu uopšte.

Njegov opširan i dokumentovan govor saslušan je najpažljivije; ostavio je na slušaoce najdublji utisak i nagrađen dugotrajnim aplauzom.

MOSTAR. — Akademija naraštajskog otseka. Naraštajski otsek Sokolskog društva Mostar priredio je 29 aprila prvu ovogodišnju akademiju, koju je priredio u spomen velikih hrvatskih nacionalnih boraca: Petra Zrinjskog i Frane Krste Frankopana. Program akademije bio je dosta dugačak i vrlo dobro uspeo. Kao prva tačka programa bilo je predavanje br. V. Šantića, zatim govor: »Na nama će Jugoslavija ostati.« U govoru je br. Šantić istakao dužnost svih nas naraštajaca i rastumačio amanet Blaženopočivšeg Kralja, amanet: »Čuvajte Jugoslaviju!« Pored ove vrlo uspele tačke treba spomenuti: »Kazačok« u kome su igrali stariji naraštajci. Ova se je točka na opšti zahtev morala ponoviti Isto tako uspeo je monolog »Šumarski kurs«, koji je izveo br. N. S., kao i pozorišni komad »Molitva« od B. Cvejovića, koji su izvodili diletanti naraštaja. I ostale tačke su uspele. Posle programa bio je ples. Na akademiji je svirala muzika čete Vihovići-Rudnik. Publike je bilo dosta. V. Š.

OREBIĆI. — Sokolska akademija i otkriće spomen - ploče Viteškom Kralju Ujedinitelju. Prigodom otkrića spomen - ploče Blagopokojnom Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, priredilo je mesno Sokolsko društvo na 28 aprila svoju akademiju, da uveliča tu svečanost i s njom spoji obnovu uspomene na narodne mučenike Zrinjskog i Frankopana.

Svečanost je tekla ovim redom: Posle službe Božje, na kojoj je dirljivim patriotskim rečima župnikovim evocirana uspomena narodnih mučenika Zrinjskog i Frankopana te Kralja Mučenika, svet je u povorci krenuo pred općinsku zgradu. Na podignutoj tribini pred okićenom spomen pločom govorio je najpre opć. načelnik. U svom prigodnom govoru istaknuo je jugosl. osećanje našeg pelješkog pomorca, a zatim kronološkim redom u općim potezima prikazao velik rad Velikoga Kralja, kojemu ovaj narod prelazeći preko svih političkih mizerija sadašnjice i sutrašnjice postavlja ovaj zavet ispisan na ploči, koju on otkriva. —

Sledio je zatim blagoslov ploče, koju je blagoslovio naš župnik, nadovezavši plamene patriotske reči, koje su svakoga elektrizovale. Potom je učenica grad. škole Ćerezin deklamovala prigodnu pesmu.

Na akademiji na večer bile su ove tačke: Meš. hor Sokolskog društva otpevao je himnu, zatim pesmu jugosl. Sokola, od Hajdriha »Morje adrijansko«, od Zajca: »U boj, u boj!«, od Satnera: »Na planine« od Mokranjca: »X rukovet Biljana«, od Vilhara: »Slovenac, Srb i Hrvat«. Muško članstvo izvodilo je pesničenje i borilačke vežbe, žensko članstvo izvodilo je ritmičku vežbu Petka, a deca ritmičke vežbe uz napev »Oj letni, sivi sokole«. Uz ovo bilo je i predavanje: »Naši narodni mučenici«, koje je održao poznati naš historik dr. Mirko Vrsalović, te deklamacija prigodne pesme. Sve je bilo izvedeno na opće zadovoljstvo mnogobrojne publike. Neke tačke morale su se i ponoviti. Jedno ne sme se mimoići: dirigent hora g. Zglav posle nekoliko meseci naporna rada uspeo je, da u našem malom mestu stvori nešto upravo veliko: hor, koji svojim bogatim repertoarom i sjajno izvedenim glasovima, može, a da se na zastidi, prisstati ma gde.

Akademiji je sudelovala i muzika Sokolskog društva u Korčuli.

I s materijalne strane uspeh akademije je vrlo zadovoljavajući.

Župa Novi Sad

ADA. — Sokolska akademija. Sokolsko društvo u Adi priredilo je drugi dan pravoslavnog Uskrsa, 29 apr. o. g. uspelu sokolsku akademiju, skopčanu i s proslavom Zrinjskog i Frankopana.

Program se sastojao iz osam tačaka. Prva tačka je bio govor brata starešine dr. Dimitrija Bešlića, koji je, uz istorijat hrvatskih prvaka Zrinjskog i Frankopana, pozvao nas sve, da čuvamo krvlju i tisućama žrtava stečenu slobodu, a slogom da učvrstimo naše državno i narodno jedinstvo, i da čuvamo Jugoslaviju, u amanet nam ostavljeni zavet našeg Kralja Mučenika Aleksandra I Ujedinitelja.

Govor brata starešine popraćen je sa »Slava Zrinjskom i Frankopanu!«

Potom su izvela sokolska deca, naraštaj i članovi vežbe za II sveslovenski slet 1936 g. u Beogradu, na opšte zadovoljstvo sviju prisutnih.

Posle vežbi prikazane su dve alegorijske slike: »Uspomena Viteškom Kralju Mučeniku« i »Moć jedinstvaa«. Oba prikaza izvela su deca i članovi tako lepo, da su od strane prisutnih pozdravljeni dugotrajnim aplauzom i da u dvorani nije bilo oka, koje nije zasuzilo, gledajući našu decu i omladinu, obučenu u šaroliku narodnu nošnju, kao i slušajući Majku Jugoslaviju i sedа guslara, kako nam, rečju i pesmom, daju saveta, da živimo u slozi, bratstvu i ljubavi, i da čuvamo našu moćnu i veliku Jugoslaviju.

Na kraju program je završen državnom himnom, koju smo, s braćom Sokolima, svi zajedno otpevali.

Ova sokolska akademija, iznad svakog očekivanja nadmašila je, možemo reći, sve dosadanje priredbe.

Da je ova akademija tako sjajno ispala, na opšte dopadanje sviju prisutnih, imamo zahvaliti našim vrednim priredivačima, koji su uložili mnogo volje i truda, da ova sokolska akademija uspe što lepše.

Akademija je i s materijalne strane dobro uspela, jer se publika dosta lepo odazvala posetom, davši time volju, da naše Sokolsko društvo još više radi na procvatu i učvršćivanju jugoslovenske nam misli i nacije.

PETROVARADIN. — Zrinjsko-Frankopanska proslava. Sok. društvo u Petrovaradinu, koje je i prošlih godina

svojom inicijativom okupljalo petrovaradinska kulturna i viteška društva i tako na lep i dostojanstven način proslavljalo uspomenu ovih velikih narodnih mučenika, i ove je godine u njihovu čast priredilo svečanu akademiju, koja je održana 28 aprila u Sok. domu.

Brat prosvetar Josip Tončić evocirao je jezgrovitim načinom tragičnu događaj njihove mučeničke pogibije, što je još više bilo potencirano govorom sestre naraštajke Jelene Terek, »Kako nam negda bijaše« (ulomak iz Kumičićevog romana »Urota Zrinjsko-Frankopanska«). Pokazao je opravdanost njihovog revolta proti Austriji, siloviti i nepravedni njen postupak te konačno oslobođenje i ujedinjenje, za koje su i oni u nizu mnogobrojnih žrtava svoje živote dali. Sokolsko dete Milka Grginčević deklamovala je vrlo impresivno »Slava Petru Zrinjskome i Krstu Frankopanu« od J. Rukavine.

U drugom delu programa izveli su vrlo dobro sok. deca ritmičku vežbu »Ribarčetov san« (od N. Stavrića). Osobito dopadanje pobudila je vesela vežba »Sokolići« (od V. Popovića), što su je izvela sok. deca s naraštajem doista u veselom raspoloženju. Članice i naraštajke izvele su vrlo lepo ritmičko-simboličke vežbe »Novo pokoljenje (od J. Dopude). Hor sok. dece otpevao je »Sokolski pozdrav«, »Frankopanovo pozivanje na vojsku« (uglazbio I. pl. Zajc), dve Adamičeve pesme (»Kanon«, »Tri pure« i »Jurjevanje«), a završio je akademiju pevanjem zavetne pesme »Čuvajte Jugoslaviju« (od Vranickog i Švarcmanove).

Za ovu priliku montirano je po prvi put električno svetlo u bojama, to je proizvelo naročito lepe efekte kod simb. vežbe »Novo pokoljenje«.

Nova Sok. dvorana je bila dupkom puna, a materijalni i moralni uspeh bio je potpun. Akademiju su posetili i mnogi odlučnici i pretstavnici vlasti i ostalih organizacija. S. P.

Župa Novo mesto

NOVO MESTO. — **Iz župne uprave in njenih odsekov.** Prejšnji mesec se je sestal k svoji seji pripravljalni odbor in določil program zletnih svečanosti ob 25 letnici župe v dneh 9. in 10. junija. Poleg župnih tekem naraščaja, članstva in dece, za katere vse župne edinice prijavite žup. načelništvu do določenega roka tekmujoče, bo na binkoštno nedeljo zvečer ob 21.30 na Loki svečana župna akademija, pri kateri bo nastop nekaterih edinic z izbranimi telovadnimi točkami (Št. Janž, Mokronog, Trebnje, Št. Lovrenc, Novo mesto, Št. Jernej, Bela cerkev). Prvič bo na tej akademiji nastopil z umetnimi in sokolskimi pesmimi tudi župni pevski zbor, vmes pa sokolski orkester iz Novega mesta in tamburaški odsek iz Bele cerkve. Istega dne dopoldne ob 11. uri bo otvoritev I. župne razstave in opozarjamo vse edinice župe, da v pravem roku pripravijo ves materijal v Novo mesto. Enako se ob tej priliki opozarja vse edinice, da nauče vse telovadne oddelke obvezne župne koračnice, katere bomo peli pri nastopu in povorki.

Vse edinice naj se na ta naš praznik čim lepše pripravijo in prihite v Novo mesto v čim največjem številu. Vabljeno pa je tudi ostalo Sokolstvo!

-dr.

TREBNJE. — **Ob 60 letnici sokolovanja staroste br. Viljema Tomica.** Devetega maja t. l. je poteklo ravno 60 let, odkar je odbor tedanjega Telovadnega društva Sokol v Ljubljani sprejel brata Vilka Tomica za svojega člana.

Br. Viljem Tomic se je rodil 17. maja 1853 v Novem mestu. Po dovršeni šoli je pohajal par razredov gimnazije, nakar ga je oče poslal v Črnomelj, kjer se je začel učiti trgovine. Usoda ga je zanesla tudi v Gradec in v Ljubljano, kjer je leta 1874. vstopil kot vajenec v zagrizeno nemško trgovino Halbenstein, katere gospodar je posebno črtil slovenske vajence in učence. Vendar je br. Tomic vztrajal in postal še večji narodnjak. Ker je bilo v nanovo ustanovljenem Sokolu vpisanih posebno veliko trgovskih vajencev, je tudi mladega in navdušenega br. Tomica mikala telovadba in prijavil je svoj pristop. Tako ga je upravni odbor sprejel 9. maja pred 60 leti za svojega družabnika. Kakor je pripovedoval sam, se z veseljem vedno spominja onih prvih let, ko je telovadil v družbi 40 sobratov v stari čitalnični dvorani naspdoti današnje Kazine. Vadili so nedavno umrli br. Mulaček, br. Kremžar, Kališnik in drugi. Spominja se tedanjih voditeljev Sokola bratov: Kajzelja, Ravniharja, Nolija, Dolenca, Lileka, Mejača, Štamcarja, Pelana in drugih. Tudi Frana Levstika, ki je bil tajnik še dobro pomni. Spomin mu hiti vse nazaj na one, veličastne sokolske narodne tabore na Vrhniki, Kranju, Rakeku, kjer so narodni voditelji budili narod in ga navduševali za Sokolstvo ter Slovanstvo. Še danes se spominja znanega štajerskega duhovnika župnika Rajiča, ki je vedno govoril na teh veličastnih sokolskih taborih.

Br. Tomic pa je sodeloval vneto tudi v narodno-političnih bojih ter se je udeležil marsikatere poulične narodne protinemške demonstracije. Še danes hrani, iz teh dni slovenske časnike, ki so bičali takratne narodno mlačne slovenske voditelje in razmere. Navduševal pa se je tudi za ostale Slovane, katere je prvič čul in videl zbrane na žalnem večeru ob smrti voditelja Slovencev dr. K. Bleiweisa. Spominja se obiska hrvatskih Sokolov, ki so l. 1880. prihiteli na sokolski zlet v Ljubljano in dejstva, kako so zamenjavali s Hrvati svoje sokolske čepice, z njihovimi klobuki, ki so jih nekaj časa nosili tudi v Ljubljani, a hrvatski Sokoli pa slovenske čepice.

Kot nekaj svetlega mu leži v srcu dogodek, ko so ljubljanski Sokoli v krojih na ljubljanskem kolodvoru pozdravljali znamenitega jugoslovan. škofa Štrosmajerja in mu zapeli zmagovito Hej Slovani. Njegove velike bratske in slovanske besede so navdušile množice Slovencev in Sokolov in spremljale njegovo pot v Rim.

L. 1895 je odšel na III. vsesokolski zlet v zlato Prago, kjer je prvič videl večjo telovadno prireditev, ki je slovenski Sokoli do takrat še niso zmogli. V razgovoru je povedal kakšne težave so delale oblasti onim, ki so se upali na cesto v sokolskem kroju in kakšno zaničevanje je marsikdo v njem doživel. Dejal pa je, da ga je vedno s ponosom oblekel in da mu je danes v svobodni Jugoslaviji sokolski kroj najvišja odlika in čast. »Čudim se, da se ga danes današnji Sokoli mnogi sramujejo nositi. Pač niso izkusili onih prvih dni našega sokolovanja!« je zaključil br. Tomic svoje utise. Dne 1. avgusta 1882 se je preselil v Trebnje, kjer je otvoril lastno trgovino, ki še danes kljub poznim letom vodi v svoje največje veselje. Z njegovo preselitvijo v Trebnje, pa se ne konča njegovo sokolovanje in narodno delo. Z drugimi brati ustanovi l. 1887. Dolenjskega Sokola — današnjega novomeškega, ki mu je član, podpornik in svetovalec. V Trebnjem je ustanovitelj Bralnega društva, Gasilnega društva, Ciril Metodove podružnice, domače hranilnice in posojilnice in l. 1909. pa kumuje domačemu Sokolu v Trebnjem, ki mu postane starosta in najvnetejši član. Naslednjega leta pomaga pri ustanovitvi Novomeške sokolske župe, kjer je vse od ustanovitve njen član, letos pa ga je župna skupščina izbrala za I. župnega podstarosto.

Ljubljanski Sokol mu je ob 50 letnici njegovega sokolovanja dal lično sokolsko diplomo l. 1927., Trebanjski Sokol pa ga je izbral za svojega častnega starosto in mu ravno tako izročil lepo diplomo.

Za svoje neumorno narodno in sokolsko delo pa je dobil br. Tomic Viljem odlikovanje tudi iz najvišjega mesta, ko ga je blagopokojni kralj Aleksander l. 1925. odlikoval z zlato medaljo za državljanske zasluge.

Ko slaviš, dragi brat Tomic Viljem, v teh dneh svoj visoki sokolski jubilej, sprejmi od nas vseh iskrene in sokolske čestitke z željo: še na mnoga lęta sokoluj in nas vodi po sokolski poti!

Zdravo! -ar.

Župa Osijek

SLAV. POŽEGA. — **Proslava 30-godišnjice Sokolskog društva i okružni slet 26 maja.** Među najstarija društva Sokolske župe Osijek ubrajamo i Sokolsko društvo Slav. Požega. Osnovano 10 veljača 1905 god., kada se iskra sokolskog oduševljenja rasplamsala u Hrvatskoj pod dojmom IV svesokolskog sleta u Pragu, provodi ono punih trideset godina u život sokolske ideale predanog rada za slovensku ideju. »Hrvatski Sokol«, kako se društvo zvalo do ujedinjenja, napreduje moralno i materijalno te već 1906 godine ima 139 članova, a prigodom I hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu sa svojim odelom osvaja šesto mesto u prostim vežbama. U 1907 godini dobiva Požega i svoju sokolsku župu »Ibrišimović« i postaje rasadnik Sokolstva u srcu ravne Slavonije. Ono je centar svakog kulturnog, prosvetnog i društvenog rada u borbi za ideale Hrvata, a u pravcu zbliženja sa ostalom srpskom, slovenačkom i bugarskom braćom. Do svetskog rata društvo je u stalnom poletu, te svaka godina i svaki slet znači nove uspehe i nove nagradne diplome.

Za vreme rata od 1914—1918 Sokolana je zatvorena, jer svaki rad sprečava tudinski bajunet.

Iza oslobođenja obnavljaju sokolska društva svoj rad, te među prvim pobornicima za ujedinjenje hrvatskog, srpskog i slovenačkog Sokolstva nalazimo i Požegu, koja predlaže da se svi ujedine u jedan Jugoslovenski sokolski savez. Tako od 1919 imamo jedno Sokolstvo, a članom toga Sokolstva je i naše društvo. Postigavši prvi deo svoga velikog programa, Sokolstvo iza ujedinjenja još snažnije napreduje, a među tima Požega je i dalje među najboljima. Nema godine koja nije okrunjena uspehom, a zidovi Sokolane puni su zavidnih diploma. Godine 1925 proslavljena je 20-godišnjica opstanka i razvijanje naraštajske zastave. Održan je vrlo uspeo slet, odlične sokolske akademije, a u povorci je nastupilo oko 700 Sokola župe osječke. Godine 1932 razvilo je društvo prigodom okružnog sleta svoju novu društvenu zastavu, koju je poklonio tadanji ministar dr. Kraljević. Stupajući snažnim korakom napred danas Požega u župi nosi mnoga prva mesta u raznim disciplinama, a ističe se i na zadnjim sokolskim sletovima u Ljubljani i Zagrebu. Društvo broji 350 članova, 50 članica, 106 naraštaja i 282 dece.

Imajući to u vidu dopustila je župa da se prigodom ovog jubileja održi u Požegi okružni slet obavezan za okružja požeško, brodsko i našičko, t. j. **jedna od najvećih priredbi ove godine u župi.** Također se tom zgodom održava naraštajsko takmičenje župe Osijek.

Povodom toga Sokolsko društvo Slav. Požega izdalo je okružnicu, koju je razaslalo na sve jedinice osječke župe. U toj okružnici su sledeća obaveštenja:

U subotu 25 maja navečer u 9 sati akademija;

u nedelju 26 maja u 6 sati ujutro župsko naraštajsko takmičenje za župsku prelaznu naraštajsku zastavu, u 10 sati pre podne pokus za javnu vežbu, a u 11 i ½ sati pre podne svečani ophod gradom do Trga Kralja Aleksandra I, gde će se obaviti razviće naraštajske zastave te predaja župske naraštajske zastave jedinici koja ju dobije na takmičenju; u 3 sata posle podne javna vežba, a zatim veselica.

Na javnoj vežbi nastupiće se sa svim vežbama za sve kategorije (osim muške i ženske dece) koje su propisane za slet u Subotici, odnosno za svesokolski slet u Beogradu 1936 godine. Muška i ženska deca nastupiće sa vežbama koje su propisane od župe Osijek.

Popust na železnici je zatražen i saopćiće se naknadno.

Zajedničko stanovanje je besplatno; privatno stanovanje (krevet) stoji 10 dinara. Stan u gostioni (krevet) stoji 15 dinara.

Zajednička ishrana (poljska kuhinja) stoji ručak 3 Din, večera 3 Din.

Ishrana u gostioni zajutrak 3 Din, ručak 10 Din, večera 7 Din.

Svi koji žele zajedničku ishranu neka ponesu sav pribor za jelo.

Za zajedničko stanovanje potreban je pokrivač.

Sletska značka, koja će vrediti kao ulaznica za priredbe, daje pravo na zajedničku ishranu i besplatno stanovanje, stoji za vežbače koji će nastupiti 5 Din, za ostale članove 10 Din, za goste nečlanove 15 Din.

SOTIN. — **Zrinjsko - Frankopanska proslava.** Sokolsko društvo u Sotinu priredilo je dne 28 — IV 1935 na večer akademiju u spomen smrti narodnih mučenika Petra Zrinjskog i Franje Krste Frankopana. Nakon pozdravnog govora starešine br. Bajića održao je predavanje o narodnim mučenicima pretsednik prosvetnog odbora br. Petar Bobinac. Zatim su članovi izveli proste vežbe i jednu skupinu. Članice su isto nastupile s jednom prostom vežbom, kao i naraštaj. Nakon toga su braća iz diletantskog otseka prikazali tragediju »U Bečkom Novom Mestu« od Milana Ogrizovića, koja je bila vrlo dobro izvedena. Na koncu je glazba završila akademiju sa sviranjem Državne himne. Poset je bio vrlo dobar te je materijalan i moralan uspeh potpun.

ŽUPANJA. — **Zrinjsko - Frankopanska proslava.** Ovdašnje Sokolsko društvo održalo je u vezi s Hrvatskim pjevačkim društvom »Tomislav« dne 28 IV svečanu akademiju, a dne 30 IV zadušnice u spomen naših heroja Zrinjskog i Frankopana. Proslava se izvršila pod vedrim nebom u školskom dvorištu uz veliko sudelovanje naroda. Program proslave bio je biran pa su deklamovane i dve pesme samih tih junaka: jedna od Petra Zrinjskog, a druga od Frankopana; prva refleksivna, junačka (»Nijedno ni vrime«) ,a druga neobično lepa, čuvstvena, elegična (»Cvitja razmišljenje . . .«). Naročiti je interes pobudila epska pesma ovdašnjeg župnika V. Kreneisa »Franjo Bukovački«, gde se divnom dikcijom, bujnom maštom i misaonošću iznosi veličina pothvata Zrinjskog i Frankopana, veličina u čovečnosti i ljubavi prema Jugoslovenstvu uopće. Pesmu je vanredno recitirao brat Miličić. Lepo je i kritički prikazao Zrinjsko-Frankopansku urotu, njezine uzroke i postanak brat M. Budišić. Konačno je istaknuo jugoslovensku crtu urote pa žrtvu našeg Kralja Mučenika kao dostojnog i gordog izvršitelja nastojanja naših narodnih heroja i završio s onom Frankopanovom krilaticom: »Navik on živi, ki zgine pošteno«. Zaslužno je pak naše društvo Tomislav otpevalo Zrinjsko - Frankopanku pa državnu himnu s preciznošću, punoćom, jačinom i zanosom pa se time završila lepa ta proslava.

TRNJANI. — **Zrinjsko - Frankopanska proslava.** Sokolsko društvo Trnjani proslavilo je na skroman i dostojan način pogibiju Petra Zrinjskog i Franje Krste Frankopana.

Dana 30 aprila t. g. u državnoj osnovnoj školi bile su okupljene sve kategorije. Svečanost je počela u 2 sata posle podne. Brat Kljaić Lazar, prosvetar ovoga društva, održao je predavanje »Dva velika sina našega naroda Petar Zrinjski i Franjo Krsto Frankopan«. Predavanje je bilo dobro obrađeno. Predavanje je saslušano velikom pažnjom i popraćeno velikim aplauzom. P. A.

Župa Petrovgrad

MOKRIN. — **Rad pozorišnog otseka.** U našem društvu u ovoj godini poklonila se je velika pažnja pozorišnoj umetnosti.

Od kakvog je značaja rad pozorišnog otseka na jednom selu u kulturnom, prosvetnom i nacionalnom pogledu, nije potrebno ni govoriti. U našem društvu i ranije su davane povremene pozorišne pretstave, koje su uvek imale uspeha. Ali se ukazala potreba, da se uvede neki stalan red u prikazivanju pozorišnih dela.

Društvo je u početku ove godine dobilo prostorije u Domu Kralja Petra I Oslobodioca i sada je tek moglo u potpunosti da razvija svoj rad, pa i rad u pozorišnom otseku. Pozorišni otsek raspolaže s priličnim brojem diletanata, koji su za selo dosta dobro uvežbani, ima svoju pozornicu na kojoj mu mogu da pozavide i mnoga gradska društva.

U toku aprila održane su 2 pretstave i to 14 aprila prikazana je komedija »Peg, srce moje« u 3 čina, koja je u svakom pogledu uspela. Na drugi dan Uskrsa održana je također pretstava i prikazan je pozorišni komad iz ruskog narodnog života s pevanjem u 5 činova »Na posełu«. Komad su diletanti izveli na opšte zadovoljstvo publike. Posle komada održana je igranka. I ova priredba uspela je u svakom pogledu. Meštani u sve većem broju posećuju sokolske priredbe, što daje još više potstreka za rad.

Sada diletanti uvežbavaju komad našeg omiljenog komičara B. Nušića: »Ožalošćena porodica«. D. A.

Župa Sarajevo

GORNJI VAKUF. — **Komemorativni sokolski sastanak.** Dne 9 aprila uveče održala je naša četa komemorativni sastanak kao pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju. Pesmu: »Našem dobrom mrtvom Kralju, Tvorcu Jugoslavije, Heroju i Mučeniku« od Rikarda Katalinića — Jeretova, deklamovao je primerno član podmlatka brat Salih Kasumović. O životu i radu Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja govorio je prosvetar brat Augustin Rešć. Kraj predavanja svo prisutno članstvo dočekalo je stojeći te je zajedno s br. predavačem kliknulo: »Neka je večna slava i hvala Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!« te »Da živi Nj. Vel. Kralj Petar II!« i »Živela Jugoslavija!«

Posle male pauze brat prosvetar je pročitao nekoliko sličica iz života Viteškog Kralja, kao i neke Njegove izreke o Sokolu i narodnom jedinstvu.

S time je ovaj komemorativni sokolski sastanak završen.

GORNJI VAKUF. — **Predavanje o T. G. Masariku.** 10 marta o. g. pročitano je predavanje o životu i radu pretsednika Češkoslovačke Republike brata T. G. Masarika. Predavanje je pažljivo saslušano. Odbor Sokolskog društva nastoji svim silama da članstvo što više zainteresuje za rad, a naročito za posećivanje prostorija i predavanja.

KALINOVIK. — **Komemorativni sastanak.** Sokolsko društvo u Kalinoviku održalo je komemorativni sastanak, 9 aprila o. g., povodom polugodišnjice od tragične smrti našeg najvećeg Kralja Sokola, Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Zamenik starešine br. V. Tanasković otvorio je ovaj tužni sastanak s jednom minutom ćutanja, te nakon toga prisutnim saopštava cilj sastanka. Br. načelnik je potom održao poduži govor o životu i radu Kralja - Mučenika. Đak osnovne škole M. Gojanović deklamovao je pesmu »Naš mrtvi Kralj«. Ovom sastanku prisustvovalo je građanstvo. Komemorativni sastanak je zaključen sa Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju! — Živeo Kralj Petar II!

SARAJEVO. — **Bugarski studenti u Sarajevu.** Bugarski studenti, na svojoj turneji po Jugoslaviji, stigli su u Sarajevo 4 aprila o. g. Još se ranije znalo za njihov dolazak. Pripreme za doček i boravak bile su velike. Sarajevo je i ovog puta raširilo svoje bratske ruke i bratski i jugoslovenski dočekalo svoju jugoslovensku braću Bugare. Sokoli su u dočeku i u docnijem boravku braće Bugara uzeli najvidnijeg učešća.

Na stanici su sačekali bugarske studente Sokoli, studenti i ostalo građanstvo. Doček je bio bratski i oduševljen. Klicalo se: Zdravo i Hura! Ispred gradske opštine bugarsku braću pozdravio je br. dr. Voja Besarović, starešina župe.

Ispred sarajevskih Sokola govorio je br. dr. Bogdan Vidović. U svom temperamentnom govoru, naglasio je br. Vidović, da mi treba da zaboravimo sve pogreške iz nedavne istorije i da pođemo putem bratskog zbliženja bratskih naroda: Jugosloveni i Bugari. »Pružimo jedni drugima ruke i kao što kaže Tirš: Čuvajmo narodnu slobodu!« — rekao je na kraju govornik.

Na pozdrave Sarajlija odgovorio je g. Vladimir Poljanov, bugarski književnik.

Po dolasku bugarski su gosti razgledali grad, njegove znamenitosti, prisustvovali duhovnom koncertu »Sloge«, a u veče su prisustvovali svečanoj akademiji u Narodnom pozorištu, koja je priređena u njihovu čast.

Akademija u Narodnom pozorištu bila je prava manifestacija jugoslovensko - bugarskog bratstva i srodnosti. Pozorišna sala je bila prepuna. Akademiju je otvorila Sokolska muzika, a zatim je toplo i temperamentno govorio br. dr. Vidović, zamenik starešine župe. On je naglasio misiju Sokolstva u učvršćivanju slovenske zajednice. Na njegov govor odgovorio je s bugarske strane g. Živko Slavev. Njegov je govor, također temperamentan i ubedljiv, pun vere u punu pobedu slovenske misli. Iza toga je održao kratko predavanje o jugosl. bug. zbliženju putem Sokolstva br. Česlav Gavrilović, profesor. Potom je recitovao nekoliko patriotskih pesama od jugoslovenskih i bugarskih umetnika. Iza toga je otsvirano i otpevano nekoliko jugosl. i bug. komada, na opšte zadovoljstvo publike.

Napokon je Soko zemljoradnik br. Vaso Sović pozdravio bugarske studente i preko njih svu bugarsku seljačku braću. Njegov je govor publika pozdravila burnim aplauzom i otpevala Slovensku himnu.

SARAJEVO. — **Pomen Viteškom Kralju Ujedinitelju.** Dne 9 aprila navečе su Sokoli u Narodnom univerzitetu, na jedan dirljiv i dostojanstven način, odali duboku poštu Viteškom Kralju Aleksandru Prvom Ujedinitelju povodom polugodišnjice Njegove mučeničke smrti. Posle Sokolskog pozdrava, koji je otsvirala sokolska muzika, komemorativno veče otvorio je pred prepunom salom starešina Sokolskog društva Matica br. Aleksa Starčević, koji je pozvao prisutne da s dva minuta ćutanja odaju poštu Velikom Kralju. Sokolska muzika je za to vreme intonirala molitvu. Br. Starčević je u svom kratkom i lepom govoru evocirao tužni čas smrti Velikog Kralja, potsetio na onu utešnu pojavu kad je čitav narod ujedinjen u jednoj zajedničkoj boli stao uz svoga mrtvog Kralja. Br. Starčević je zatim podvukao, da ćemo danas skinuti crne zastave ali ćemo uspomenu na Velikog Mučenika zadržati živom kao potstrek za naše nove žrtve. Posle toga je br. Husein Brkić, starešina Sokolskog društva III, održao predavanje o simbolici 9-og oktobra, o veličini žrtve Viteškog Kralja kao tragičnom izvoru iz koga će se napajati nove jugoslovenske generacije za nova dela. Br. Brkić je naročito istakao misiju Sokolstva u izvršenju amaneta Viteškog Kralja. No političkim pogađanjima nego sokolskom službom Otadžbini ispuniće se amanet našeg neumrlog Kralja. Sokoli će otsad svoju ljubav uputiti Nj. V. Kralju Petru II i odano mu služiti. Iza br. Brkića uzeo je reč br. Radmilo Grdić, koji je oživio uspomenu na strašne časove narodne tragedije. On je pročitao izvadke iz novinskih izveštaja o marseljskoj pogibiji, dočeku Mrtvog Kralja u Splitu, Zagrebu i Beogradu i sahrani u Topoli. Sva sala se gušila u suzama i jecajima. Muzika je zatim intonirala posmrtni marš. Br. Hajrudin Ćurić je završio ovo dirljivo veče deklamacijom »Nj. Vel. Kralju Petru II«, muzika je intonirala državnu himnu. Veče je završeno poklikom sokolskog optimizma i nove vere: Živeo Kralj!

SARAJEVO II. — **Komemorativna sednica.** U isto vreme održana je u novim prostorijama Sokolskog društva II u Milutinovića ulici komemorativna sednica odlično posećena od celokupnog članstva. Sednicu je otvorio brat Pavlović, koji je izneo značenje komemorativne sednice, a zatim je član vežbač br. Sofić govorio o Kraljevoj poruci Sokolima. Dvoje sokolske dece deklamovali su deklamacije o Kralju, a jedan pitomac Vakufskog sirotišta čitao je jednu uspomenu na Kralja. Na koncu je prosvetar br. Ljubunčić govorio o potrebi stalnog sećanja na Velikog Kralja i na njegov sveti amanet.

SJETLINA. — **Pomen Blaženopočivšem Kralju Aleksandru I.** Celokupno članstvo i veći broj građana mesta Sjetline dostojno se odužilo odajući poštu Blaženopočivšem Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, povodom polugodišnjice od tragične smrti.

Staro i mlado, bez razlike, oplakalo je svoga Kralja, kao i pre šest meseci, kad je stigla bolna vest iz Marseja.

Sokolsko društvo priredilo je 9 IV komemorativnu akademiju.

Brat starešina ing. Zečević održao je veoma dirljiv govor i predavanje u kome je odao priznanje Velikom Kralju, našto su prisutni klicali: »Slava Mu!«

Iza toga deklamovane su dve deklamacije »Viteškom Kralju Aleksandru Ujedinitelju« i »Legenda o Kralju Vitezu«, koje su izveli učenici obeju škola.

Zatim je brat Čekrlija vrlo uspelo recitovao »Smrt Blaženopočivšeg Kralja« gde je veličao uspomene na Viteškog Kralja.

Na kraju je brat ing. Bašagić pročitao »Reči pokojnog Kralja«.

U 8 časova razišli su se svi prisutni kućama s bolom u duši.

Župa Split

DUGIRAT. — **Proslava Zrinjsko - Frankopanskog dana.** Sokolsko društvo u Dugomratu proslavilo je i ove go-

dine na veoma svečan način pogibiju narodnih mučenika Zrinjskog i Frankopana u prepunoj dvorani Sokolskog doma. Radi mesnih prilika proslava je priređena u subotu 27 aprila, a sutradan u nedelju s istim programom nastupilo je u Jesenicama, gde je odaziv Sokola i seljana bio također dobar.

Društveni prosvetar br. Milenko Gatara istaknuo je značaj današnje priredbe, istakao važnost ovakovih komemoracija, prešao ukratko stranama krvavé i teške historije Južnih Slovena i njihovu borbu za opstanak do konačnog oslobođenja u jednoj velikoj vlastitoj domovini, kojoj moramo za njen procvat i sreću poslužiti svim našim i umnim i telesnim silama.

Govor je bio pažljivo saslušan i nagrađen burnim aplauzom.

Zatim se pristupilo izvođenju programa. Diletantska sekcija vrlo lepo i na zamernoj glumačkoj veštini izvela je komad A. Frajdenrajha: »Na Ozlju«. Historijski kostimi, vrlo dobra scenerija doprineli su, da je uspeh bio stopostotan.

Braća M. Beker i M. Gatara davali su 3 prizor 4 čina H. Dragoševićeva komada »Poslednji Zrinjski«. Ova dirljiva scena sastanka Bukovačkoga s Ivanom-Gnadom mnogima je izmamila iskrene suze.

Proste vežbe dečjih kategorija za ovu godinu svidele su se mnogo, dok su žive slike bile vrlo efektne.

Čitavi program ove proslave izveden je bez prigovora i potpunoma je zadovoljio. Materijalni uspeh nije izostao, iako su troškovi oko kostima, perika i scenerije bili dosta znatni.

Župa Sušak - Rijeka

BAŠKA. — Pomen smrti Zrinjskog i Frankopana. Dana 30 aprila o. g. u 20 sati navečer održalo je naše društvo pomen mučeničke smrti naših narodnih velikana Zrinjskog i Frankopana. Prostrana dvorana, lepo iskićena narodnim trobojkama, slikom narodnih mučenika: Kralja Ujedinitelja i Zrinjskog - Frankopana, bila je dupkom puna braće Sokola-ica i prijatelja Sokolstva.

Pomen izveo se prema programu, koji se sastojao od pevanja, deklamacija i predavanja.

Mešoviti zbor našega Sokolskog društva, pod vodstvom sestre Marije Tudor ,izveo je vrlo uspelo pojedine pesme, a osobito je bila s mnogo razumevanja i sklada otpevana pesma »Zrinsko - Frankopana: — »Pojmo pesmu«.

Osobitu pak pažnju pobudilo je predavanje ,što ga je održao brat profesor pop Jerko Grošković. Predavač je u svojem predavanju ne samo istakao važnost obitelji Zrinjskih i Frankopana u istoriji našega naroda, podvukao uzrok njihove tragične smrti, posledice koje su u našem narodu iza te narodne katastrofe nastale, nego je i naglasio, na koncu svoga vrlo uspelog predavanja, važnost našeg narodnog ujedinjenja, potsetio slušatelje na veličinu i značaj mučeničke smrti Kralja Ujedinitelja te toplo preporučio da svaki sin našega naroda bude svestan poruke Njegove: »Čuvajte Jugoslaviju!« Samo u slozi, bratskoj ljubavi, samo u velikoj jedinstvenoj i moćnoj Jugoslaviji je naša snaga i moć, siguran naš mirni privredni, kulturni i nacionalni razvoj i bolja budućnost« — rekao je predavač. —

Na koncu predavanja bio je predavač brat prof. pop Jerko Grošković sa strane slušatelja nagrađen burnim dugotrajnim pljeskom. P. R.

KASTAV. — Proslava Zrinjskog i Frankopana. Sokolsko društvo u Kastvu održalo je 30 aprila komemoraciju s javnim nastupom u sokolani u pomen tragedije Zrinjskog i Frankopana.

Program je bio sledeći: 1) Pozdravni govor održao je brat potstarešina. 2) Komemorativni govor, održao je br. N. Perlić. 3) Jegerove vežbe venčićima, nastupila su ženska deca, vodila je V. Buzdon. 4) Deklamacija 30 aprila: deklamirao je naraštajac N. Hofman. 5) Proste vežbe: nastupio je muški podmladak, vodio je brat N. Perlić. 6) Deklamacija Jugoslaven: deklamirala je sestra naraštajka D. Baćić. 7) Ritmičke vežbe: izvodila su ženska deca, a vodila je V. Buzdon. 8) Zaključnu reč održao je brat potstarešina.

Komemoracija je bila brojno posećena uglavnom po braći i sestrama aktivnim vežbačima.

OMIŠALJ. — Sokolska priredba. Na uskršnji ponedeljak, dne 22 aprila, priredilo je naše društvo vrlo uspelu zabavu u svojoj vežbaonici. Raspored je bio vrlo bogat i raznolik, a glavni su deo izvela naša sokolska deca, koja sve više stupaju u naše redove. Sve su točke naročito dobro uspele, zahvaljujući marnom polasku vežbi svih članova i dece, kao i požrtvovnom i neumornom radu njihovih vodnika i sokolskih uzgojitelja.

Sokolana je bila prepuna dečijih roditelja, pripadnika Sokolstva i ostalog građanstva.

Uspeh je u svakom pogledu zavidan. Iako se naše društvo ima da bori sa sijaset neprijatelja i poroka, kojima obiluje naše vreme, a naročito naš otok, ipak ono časno izvršava svoju dužnost i postaje svakim danom sve snažnije i borbenije.

PERUŠIĆ. — Zrinjsko - Frankopanska proslava. Dana 27 aprila o. g. proslavila je četa svečanom akademijom uspomenu na narodne mučenike i borce Petra Zrinjskog i Krstu Frankopana.

Akademija je počela sa »Sokolskim pozdravom«, koji je otpevao Sokolski hor. Zatim je brat prosvetar Pajtel u svom iscrpnom predavanju prikazao historijat Zrinjsko - Frankopanske urote i podvukao njen politički i nacionalni značaj. Iza toga su naraštajci Dasović i Rukavina dirljivo recitovali: »Pred moštima Zrinjskog i Frankopana:. Posle toga je Sokolski hor otpevao: »Čuvajte Jugoslaviju«, a zatim je sokolski tamburaški zbor prvi put javno nastupio sa sveslovenskom himnom: »Oj Sloveni«. Iza toga su sledile vežbe muške dece palicama i ženske dece obručima. Proste vežbe za svesokolski slet u Beogradu 1936 izveli su posebno naraštajci, članice i članovi. Sve kategorije izvele su uz glazbu vežbe skladno i precizno.

Akademija je naročito u moralnom pogledu lepo uspela. Bio je prisutan lep broj općinstva, koje je s velikim interesom pratilo izvođenje programa.

Župa Varaždin

BEDNJA. — Proslava Zrinjsko - Frankopanskog dana. Dne 28 aprila o. g. je prosvetar ove čete br. Ivo Šoš na otvorenom prostoru pred mnoštvom naroda i članova održao predavanje o tragediji naših narodnih mučenika Zrinjskog i Frankopana. U utorak, 30 aprila u pomen 264 godišnjice njihove smrti su na zamolbu ovdašnje čete u mesnoj župnoj crkvi otslužene zadušnice, kojima su prisustvovali članovi i članice ove čete.

Sokolska počasna straža uz Božji grob. Na Veliki petak i subotu o. g. su članovi ove čete, obučeni u sokolskim odorama, kako je to ovde već uobičajeno, držali stražu nad Spasiteljevim grobom, koji je bio uređen u ovdašnjoj župnoj crkvi. Za vreme uskršnje procesije nosili su »nebo«. Ovaj čin je narod, kao i svake godine do sada, jako obradovao, jer su bednjanski Sokoli time dokazali da nisu — bezverci! I. Š.

IVANEC. — Proslava Zrinjsko - Frankopanska. Na 27 aprila održana je proslava u spomen Zrinjsko - Frankopanske tragedije. Proslava je počela s prigodnim predavanjem i deklamacijama. U nastavku redale se vežbe. Nastupile su sve kategorije. Deca su izvela Kola s pevanjem igru Kokice i petlići i Vežbu s lepezama. Naraštajski odeo je izveo oštro i precizno vežbu »Oj letni, sivi sokole« i vežbu U krugu. Vrlo se sviđala vežba ž. naraštaja Anitri ples. Zaključili su članovi s vežbom Morje adrijansko.

IVANEC. — Okružni slet u Ivancu. Prvi okružni slet Prigorskog okružja održaće se ove godine u Ivancu. Posebni odbor na čelu s okružnim načelnikom vodi sve pripremne radove. Na 22 juna uveče biće koncerat pevačkih i tamburaških zborova iz okružja. Posebni je interes za nastup najboljeg pevačkog zbora u župi iz Križovljan-Cestice. U nedelju 23 juna biće javni nastup. Sve jedinice okružja vrše marljivo sve tehničke pripreme. To će biti manifestacija sokolske misli, koja će, nadamo se, imati odjeka kod najširih slojeva, što bi specijalno za ovaj kraj bilo važno.

Župa Zagreb

IVANIĆ GRAD. — Zabava. Na uskršnji ponedeljak održana je zabava Sokolskog društva Ivanić Grad. Poset od građanstva bio je vrlo dobar, tako da je velika dvorana »Građanskog doma« bila upravo puna. Pozdravnu reč održao je starešina br. dr. Cvj. Krnjević, koji je naglasio da je to prva naša priredba nakon tragične smrti blagopokojnog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja (prisutni ustaju i kliču: Slava Mu!). U nastavku govora pozdravio je Nj. Vel. Kralja Petra II, što je popraćeno klicanjem i sviranjem drž. himne po orkestru vatrog. glazbe. Zatim je izveden sledeći program 1) »Mojoj domovini« od Matešića (deklamirala Kat. Kurak, uč. IV r. građ. škole), 2) »Ja sam Soko« od Karića (deklamirao Zvonko Agnezi, uč. II razreda), 3) »Dva Kralja« od dra Rašića (Rude Hodak, uč. građ. škole), 4) Alegorična slika o Viteškom Kralju Aleksandru Mučeniku od č. s. Bernardine Čurić (izveo podmladak ženski, odnosno učenice pučke škole). Dalje je izvedena drama »Nesretnik« od M. Širole. Oko uvežbavanja igrokaza brinuo se br. Franjo Hibl. Lepa točka bio je nastup ženskog naraštaja s »Vežbe s čunjevima« od Zd. Oblaka. Uvežbao brat Vlado Satler. Oko uvežbavanja ostalih točaka mnogo je uložila truda sestra Štefanija Omerso, upraviteljica drž. narodne škole. Posle izvedenog programa bio je ples. N.

KLOŠTAR IVANIĆ. — Slet Moslavačkog okružja. Pripreme za III okružni slet Moslavačkog okružja dne 9 juna u Kloštar Ivaniću su u punom jeku. Pročelnik propagandističkog pododbora sastavio je odulji proglas, koji je po sletskom odboru poslan svim društvima i četama. U proglasu se ističe važnost sokolskog sleta u Kloštar Ivaniću obzirom na proslavu 5 godišnjice društva Kloštar Ivanić i posvetu sokolske zastave, kojoj kumuje komandant IV armijske oblasti u Zagrebu g. div. gen. g. Pantelije Jurišić. Okružni načelnik brat S. Biluš poduzeo je korake, da nastupi pojedinih kategorija pokažu snagu našeg okružja. Za slet vlada lepi interes i izvan našeg okružja, pa očekuje se dolazak Sokola I iz Zagreba, pakračkog okružja, te križevačkog okružja župe Bjelovar. Sletski odbor na čelu sa starešinom bratom mr. Dragom Šipušom i načelnicom S. Janešom ulaže velik trud za sokolske manifestacije na Duhovo u Kloštar Ivaniću. Z. N.

KLOŠTAR IVANIĆ. — Zabava. Na drugi dan Uskrsa Sokolsko društvo Kloštar Ivanić priredilo je uspelu zabavu. Poset seljaštva bio je velik. Zabava je otvorena »Sokolskim pozdravom« od Pašćana, a onda je društveni pevački zbor još izveo ove kompozicije: »Pij mila pij« od Žganeca, »Ja ku sem si« od Mirka i »U boj!« od Zajca. Zborom je ravnao brat društveni načelnik S. Janeš. Zbor je pokazao mnogo skladnosti. Na programu bio je i nastup diletanata br. Sokolskog društva Popovača. Vrlo dobro su izveli Nušićevu komediju »Sumnjivo lice«. Posle programa br. starešina mr. Drago Šipuš je pozdravio braću i sestre društva Popovača, naglasivši značaj suradnje. U ime Sokolskog društva Popovača odgovorio je brat načelnik Moslavačkog okružja Srećko Biluš, koji je podvukao važnost pretstojećeg III okružnog sokolskog sleta Moslavačkog okružja, koji će se održati na Duhove u Kloštar Ivaniću. Zatim se razvila animirana zabava, koja je potrajala do 6 sati, kada su ispraćena braća i sestre iz Popovače. N.

KONŠĆINA. — Proslava Zrinjsko-Frankopanska. Sokolska četa Konšćina proslavila je ovaj važni datum u našoj povesti 28 aprila 1935, u nedelju, u 5 sati posle podne. Proslava se je držala u jednom razredu državne osnovne škole. Proslavu je otvorio starešina dr. Juraj Cenkić, župnik i bivši narodni poslanik sreza zlatarskog, s proslovom. Govornik je istaknuo žrtve Petra Zrinjskog i Krste Frankopana, srpanjske žrtve od 1845 god., žrtvu pokojnog Vit. Kralja Aleksandra I Ujedinitelja od 9 X 1934, pa je dokazao iz prirode i povesti, da se ništa velikog ne stvara bez žrtava i katastrofa. A nema sumnje, da je jedinstvo naroda i celina države, za koje činjenice su pale napomenute žrtve, nešto velikoga u povesti i životu Jugoslovena. Te žrtve jamstvo su nam, da neprijatelji neće rastepsti Jugoslaviju, a svi dobro mislеći rodoljubi, da će se složiti na radu za unutarnju konsolidaciju zemlje.

Posle proslova deklamirao je jedan dečak pesmu o Zrinjskom i Frankopanu. Zatim je prosvetar, domaći učitelj, brat Krnic čitao povest Zrinjskog i Frankopana.

Na koncu je pevački zbor Sokolske čete otpevao Zajčevu Zrinjsko-Frankopanku pod ravnanjem brata prosvetara.

Proslava je uspela.

NOVA GRADIŠKA. — Zrinjsko-Frankopanska akademija i Istarsko veče. Dne 29 aprila u 8 i po sati uveče priredilo je naše društvo u sokolani Zrinjsko - Frankopansku akademiju u spomen mučeničke smrti hrvatskih narodnih velikana, a s akademijom bilo je spojeno Istarsko veče, posvećeno našoj neoslobođenoj braći u Istri. Izveden je sledeći program: 1) Menčetić: Odlomak iz »Trublje slovinske« (deklamovao C. Sjeverac); 2) »Simboličko značenje Zrinjsko-Frankopanske tragedije« (predavao br. Juraj Kratki, profesor); 3) »Rastuženi Soko« (kolektivna deklamacija 15 naraštajaca); 4) R. Katalinić-Jeretov: Pjesmica u istarskoj noći (deklamovala Nedeljka Milojević); 5) Vežbe na ruči (muški naraštaj).

Br. J. Kratki izneo je u svom predavanju najvažnije momente iz Zrinjsko - Frankopanske urote i isporedio je Kalvariju tih najmoćnijih hrvatskih velikaških porodica sa stradanjem i nadčovečnim naporima našega naroda u borbi za svoje oslobođenje, a na kraju je, ocrtavši prilike u našim krajevima posle Zrinjsko - Frankopanske pogibije, potsetio na nedavna stradanja našeg življa u Istri i na njegovu borbu za osnovna prava čoveka.

U programu je učestvovala društvena fanfara. Priredba je bila dobro posećena i ostavila je lep utisak na prisutne. J. K.

Braćo i sestre!

Nabavljajte odore, vježbovna odijela i ostale sokolske potrepštine kao i sokolske zastave uz najjevtiniju cijenu i solidnu izradbu kod bratske radnje

95—4

BRANKO PALČIĆ
glavni dobavljač Saveza S. K. J.

Centrala: Zagreb, Kraljice Marije ul. 6, tel. 26-77
Filijala: Beograd, Balkanska 24, tel. 2-61-01

Tražite besplatne cjenike!

ДИСКОСЕ, КОПЉА, 93—10
КУГЛЕ И ЛОПТЕ
најусавршеније добавља
ТВОРНИЦА ГИМНАСТИЧКИХ СПРАВА
J. ОРАЖЕМ
РИБНИЦА
НА ДОЛЕЊСКЕМ

TRANSPORTNO, SKLADIŠNO I OTPREMNIČKO PODUZEĆE
GUSTAV BRELIĆ
POMORSKA AGENTURA
BRZOJAVI: BREG
92—3 **SUŠAK**
MASARYKOVO ŠET. 51.
TELEFON INTERURBAN 23

OSKAR GUDAC
MEDJUNARODNI TRANSPORTI
SUŠAK-DELTA 93—2
Vlastita zgrada — Supilova obala — Brzojavi: Gudac, Sušak — Telefon interurban 64

Otpremništvo drž. željeznica
JADVAR a. d.
Sušak-Delta 94—3
uskladištuje i vrši sve špediterske poslove i carinsku manipulaciju uz najkulantnije uvjete. — (Preuzimlje razvažanje od stanice kroz grad i do stanice uz najjevtiniju cijenu.)
Tel. inter. 2-29 Brzojavi: Jadvar-Sušak

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica štev. 44

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

88—20

Širite Sokolsku štampu
»Sokolski glasnik«, »Soko«, »Sokolsku prosvetu«, »Sokolsko selo«, »Sokolić« i »Našu radost«!

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidneje
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13
90—20

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA
u Ljubljani
registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našega Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije

89—20

Prodaja odora sviju kategorija

Naslov: Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom
Poštansko čekovni račun Ljubljana: 13.831
Telefon broj 25-43

Zahtevajte cenik!

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl) ● Glavni i odgovorni urednik Stjepan Čelar ● Uređuje Redakcijski odsek ● Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj); svi u Ljubljani